

Druk nr 3447

Warszawa, 22 lipca 2010 r.

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VI kadencja
Komisja Administracji i Spraw
Wewnętrznych
ASW-020-2-2010

Pan
Grzegorz Schetyna
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 32 ust. 2 regulaminu Sejmu Komisja Administracji i Spraw Wewnętrznych wnosi projekt ustawy:

**- o bezpieczeństwie i ratownictwie
w górach i na zorganizowanych
terenach narciarskich oraz o zmianie
niektórych ustaw.**

Do reprezentowania Komisji w pracach nad projektem ustawy został upoważniony poseł Konstanty Miodowicz.

Przewodniczący Komisji

(-) Marek Biernacki

USTAWA
z dnia ..... 2010 r.

**o bezpieczeństwie i ratownictwie w górach
i na zorganizowanych terenach narciarskich
oraz o zmianie niektórych ustaw**

**Rozdział 1.
Przepisy ogólne.**

Art. 1.

Ustawa określa:

- 1) podmioty odpowiedzialne za ratownictwo górskie i ratownictwo na zorganizowanych terenach narciarskich, zakres ich obowiązków i uprawnień oraz zasady finansowania ich działalności;
- 2) obowiązki osób przebywających w górach oraz na zorganizowanych terenach narciarskich, a w szczególności uprawiających sport lub turystykę;
- 3) podmioty odpowiedzialne za zapewnienie bezpieczeństwa osobom przebywającym w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich;
- 4) warunki bezpieczeństwa osób przebywających w górach oraz na zorganizowanych terenach narciarskich, a w szczególności uprawiających tam sport lub turystykę;
- 5) nadzór i kontrolę nad ratownictwem górskim.

Art. 2.

Przepisy ustawy stosuje się odpowiednio do organizowania i udzielania pomocy osobom, które uległy wypadkowi, zaginięciu lub są narażone na niebezpieczeństwo utraty życia lub zdrowia, przebywając na skałach wapiennych, bezdrożach lub w jaskiniach położonych na terenie Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej.

Art. 3.

Ilekroć w ustawie jest mowa o:

- 1) górach – rozumie się przez to obszar Beskidu Niskiego, Beskidu Wyspowego, Beskidu Średniego, Beskidu Sądeckiego, Beskidu Żywieckiego, Beskidu Małego, Beskidu Śląskiego, Bieszczadów, Gorców, Pienin, Sudetów Wschodnich, Sudetów Środkowych, Sudetów Zachodnich, Tatr, pasma Spisko-Gubałowskiego, z wyłączeniem obszarów jednostek osadniczych i dróg publicznych;
- 2) ratownictwie **górkim** – rozumie się przez to organizowanie i udzielanie pomocy osobom, które uległy wypadkowi lub są narażone na niebezpieczeństwo utraty życia lub zdrowia w górach i jaskiniach, w szczególności na skutek upadku, upadku z wysokości, uderzenia spadającym kamieniem lub lodem, zasypania lawiną, rażenia piorunem, wychłodzenia, zachorowania, zwłaszcza ze względu na wpływ wysokości, zabłądzenia lub utratę możliwości przemieszczania się ze względu na trudności terenu lub zmianę warunków atmosferycznych, oraz transportowanie zwłok z obszaru gór; z wyłączeniem standardowych działań ratowniczych na zorganizowanych terenach narciarskich stanowiących istotę ratownictwa narciarskiego;
- 3) ratownika górskim – rozumie się przez to osobę spełniającą wymagania określone w art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (Dz.U. Nr 191, poz. 1410, z późn. zm.2) oraz posiadającą inne umiejętności określone przez podmioty

uprawnione do wykonywania ratownictwa górskiego, a w szczególności specjalistyczną wiedzę z zakresu technik ratownictwa górskiego i topografii obszaru, na którym działa dany podmiot uprawniony do wykonywania ratownictwa górskiego, będącą członkiem tego podmiotu;

5) ratownika narciarskim – rozumie się przez to osobę, która posiada ważne zaświadczenie o ukończeniu kursu w zakresie kwalifikowanej pierwszej pomocy i pozytywnie zaliczyła egzamin końcowy oraz ukończyła szkolenie w zakresie transportu poszkodowanych, organizowane przez podmioty uprawnione do wykonywania ratownictwa górskiego;

4) ratownictwie narciarskim – rozumie się przez to organizowanie i udzielanie pomocy osobom, które uległy wypadkowi lub są narażone na niebezpieczeństwo utraty życia lub zdrowia na zorganizowanych terenach narciarskich;

6) zarządzającym zorganizowanym terenem narciarskim – rozumie się przez to osobę fizyczną lub prawną oraz jednostkę organizacyjną nie posiadającą osobowości prawnej będącą właścicielem, użytkownikiem lub dzierżawcą urządzeń transportu linowego i taśmowego przeznaczonych do transportu osób, przy których znajdują się zorganizowane tereny narciarskie lub będącą właścicielem, użytkownikiem lub dzierżawcą narciarskich tras biegowych i śladowych;

7) zorganizowanym terenie narciarskim - rozumie się przez to ogólnie udostępnione, odpowiednio zaśnieżone lub z odpowiednio przygotowanym sztucznym podłożem, oznaczone i zabezpieczone tereny, obiekty i urządzenia przeznaczone do uprawiania narciarstwa oraz snowboardingu, znajdujące się przy urządzeniach transportu linowego lub taśmowego przeznaczonych do transportu osób oraz same te urządzenia i ich otoczenie a także narciarskie trasy biegowe i śladowe;

8) TOPR – Tatrzańskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe z siedzibą w Zakopanem, specjalistyczne stowarzyszenie ratownicze prowadzące nieprzerwanie górską działalność ratowniczą od czasu zaborów na obszarze Tatr i Pasma Spisko-Gubałowskiego;

9) GOPR - Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe z siedzibą w Zakopanem, specjalistyczne stowarzyszenie ratownicze wywodzące się z TOPR i prowadzące od 1952 r. pozatatrzańską działalność ratowniczą rozwiniętą na cały obszar gór południowej Polski oraz na obszar Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej.

Art. 4.

1. Osoby uprawiają sport i turystykę w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich na własne ryzyko i własną odpowiedzialność.

2. Za osoby małoletnie odpowiedzialność ponoszą ich prawni opiekunowie.

3. Do odpowiedzialności za szkody wyrządzone w trakcie uprawiania sportu i turystyki w górach stosuje się przepisy ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93, z późn. zm.2).

Art. 5.

1. Osoby przebywające w górach oraz na zorganizowanych terenach narciarskich, a w szczególności uprawiające sport lub turystykę, w celu ochrony życia, zdrowia i mienia własnego oraz innych osób powinny:

1) przestrzegać zasad bezpieczeństwa obowiązujących w sporcie i turystyce, o ile zasady takie zostały ustanowione;

2) zapoznać się z zasadami korzystania z danego terenu, obiektu lub urządzenia i ich przestrzegać;

3) stosować się do znaków nakazu, zakazu, znaków ostrzegawczych;

4) zapoznać się oraz dostosować swoje plany aktywności do umiejętności, aktualnych warunków atmosferycznych, prognozy pogody, komunikatu lawinowego dla danego obszaru i

zastosować się do zaleceń i ograniczeń wynikających z ogłoszonego stopnia zagrożenia lawinowego oraz z panujących i przewidywanych warunków atmosferycznych;

5) użytkować sprzęt odpowiedni do rodzaju podejmowanej aktywności, sprawny technicznie i zgodnie z jego przeznaczeniem i zasadami użycia;

6) bezzwłocznie poinformować podmioty upoważnione do niesienia pomocy lub zarządzającego zorganizowanym terenem narciarskim o zaistniałym wypadku lub zaginięciu osoby oraz o innych zdarzeniach nadzwyczajnych mogących mieć wpływ na bezpieczeństwo osób;

7). osoba niepełnoletnia uprawiająca narciarstwo zjazdowe lub snowboarding, obowiązana jest używać w czasie jazdy kask ochronny odpowiadający właściwym warunkom technicznym; Do egzekwowania tego nakazu zobowiązany jest zarządzający zorganizowanym terenem narciarskim;

8) Osoby uprawiające narciarstwo i snowboarding na zorganizowanych terenach narciarskich powinny przestrzegać reguł bezpiecznego narciarstwa i snowboardingu, zgodnie z Kodeksem Narciarskim, a w szczególności:

a. zachowywać się w taki sposób, aby nie stwarzać niebezpieczeństwa dla innych i nie powodować żadnej szkody,

b. zjeżdżać z prędkością dostosowaną do swoich umiejętności, trudności trasy, jej stanu oraz warunków atmosferycznych i natężenia ruchu,

c. wybierać taki tor jazdy, by uniknąć zderzenia z narciarzem lub snowboardzistą znajdującym się niżej,

d. wyprzedzać tylko w takiej odległości, która pozwoli uniknąć potrącenia wyprzedzanego,

e. wjeżdżać na trasę po uprzednim sprawdzeniu, czy można to uczynić bez stwarzania zagrożenia dla siebie i innych,

f. zatrzymywać się na trasie zjazdu tylko w razie konieczności,

g. w razie konieczności zatrzymania się na przewężeniu trasy lub po upadku usunąć się z toru jazdy, tak szybko jak to możliwe,

h. podchodzić lub schodzić tylko poboczem trasy i tylko w razie konieczności.

2. Zabrania się korzystania ze zorganizowanych terenów narciarskich w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środków odurzających lub substancji psychotropowych.

3. Zarządzający zorganizowanym terenem narciarskim lub osoba przez niego upoważniona ma obowiązek nie dopuścić do przebywania na zorganizowanym terenie narciarskim osoby, której zachowanie wyraźnie wskazuje, że znajduje się w stanie nietrzeźwości lub że jest pod wpływem środków odurzających lub substancji psychotropowych oraz może żądać od takiej osoby opuszczenia zorganizowanego terenu narciarskiego.

4. Zarządzający zorganizowanym terenem narciarskim lub osoba przez niego upoważniona ma obowiązek nie dopuścić do korzystania urządzeń wyciągowych osób nieletnich nie posiadających kasku narciarskiego oraz osób których sprzęt narciarski nie posiada zabezpieczeń uniemożliwiających niekontrolowany ślizg odpiętej narty lub snowboardu stwarzając tym zagrożenie dla innych użytkowników zorganizowanego terenu narciarskiego.

5. Zarządzający zorganizowanym terenem narciarskim lub osoba przez niego upoważniona ma prawo i obowiązek nie dopuścić do przebywania na zorganizowanym terenie narciarskim i uniemożliwić korzystanie z urządzeń wyciągowych osoby, której ryzykowny sposób jazdy lub chuligańskie zachowanie zagraża bezpieczeństwu innych użytkowników tego terenu oraz żądać od takiej osoby opuszczenia zorganizowanego terenu narciarskiego pomimo posiadania ważnego biletu.

Rozdział 2

Bezpieczeństwo w górach

Art. 6.

1. Zapewnienie bezpieczeństwa osób przebywających w górach należy do ministra właściwego do spraw wewnętrznych, organów jednostek samorządu terytorialnego na terenie których wykonywane jest ratownictwo górskie, dyrekcji parków narodowych i krajobrazowych położonych na obszarze gór, a także do osób prawnych i fizycznych oraz jednostek organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej prowadzących w górach działalność w zakresie sportu lub turystyki albo będących organizatorami imprez sportowych lub turystycznych w górach.

2. Zapewnienie bezpieczeństwa w górach polega w szczególności na:

- 1) rzetelnemu oznakowaniu i zabezpieczeniu terenów, szlaków turystycznych, obiektów i urządzeń służących do uprawiania sportu lub turystyki w sposób skutecznie zapobiegającym powstawaniu wypadków;
- 2) zapewnieniu podmiotom uprawnionym do wykonywania ratownictwa górskiego optymalnych warunków do organizowania pomocy oraz ratowania osób, które uległy wypadkowi lub są narażone na niebezpieczeństwo utraty życia lub zdrowia, w tym również na wspieraniu finansowo ich działalności w tym zakresie;
- 3) zapewnieniu podmiotom uprawnionym do wykonywania ratownictwa górskiego warunków do prowadzenia działań profilaktycznych zapobiegających wypadkom oraz do realizacji szkoleń na chronionym przez nie terenie;
- 4) informowaniu społeczeństwa o aktualnym stopniu zagrożenia lawinowego i tworzeniu się innych zagrożeń w górach i innych tworzących się niebezpieczeństwach) na podstawie informacji przekazywanych przez podmioty uprawnione do wykonywania ratownictwa górskiego.

Art. 7.

1. Wyznaczone górskie szlaki turystyczne piesze i narciarskie są podstawową formą udostępnienia terenów do uprawiania sportu i turystyki w górach.

2. Na górskich szlakach turystycznych pieszych i narciarskich ruch może odbywać się w jednym lub obydwu kierunkach.

3. Na górskich szlakach turystycznych przeznaczonych wyłącznie do górskiej turystyki narciarskiej zabroniony jest ruch pieszy.

4. Na górskich szlakach turystycznych, na których dopuszczony jest ruch pieszy i turystyka narciarska obowiązuje zasada pierwszeństwa ruchu pieszego.

5. Na początku i końcu górskiego szlaku turystycznego i narciarskiego powinien być umieszczony drogowskaz, który powinien zawierać w szczególności nazwę celu, czas przejścia szlaku lub odległość do celu.

6. Na początku górskiego szlaku turystycznego i narciarskiego powinna także znajdować się informacja o ewentualnych ograniczeniach dla ruchu pieszego lub narciarskiego.

7. Oprócz turystycznych szlaków pieszych i narciarskich mogą być wyznaczone szlaki konne, rowerowe lub motorowe organizowane na zasadach określonych w okt. 1-6. Szlaki te przeznaczone są wyłącznie dla tych form turystyki lub sportu dla których zostały utworzone.

Rozdział 3 **Ratownictwo górskie**

Art. 8.

1. Wykonywanie zadań z zakresu ratownictwa górskiego przez podmioty upoważnione do ratownictwa górskiego następuje na podstawie zlecenia realizacji zadań publicznych, o którym mowa w art. 11 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz.U. Nr 96, poz. 873, z późn.zm.).

2. Zadania z zakresu ratownictwa górskiego dofinansowane są przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych w ramach dotacji celowych przyznawanych z części budżetu państwa, której jest dysponentem.

3. Dotacje, o których mowa w ust. 2 udzielane są z pominięciem otwartego konkursu ofert, ale nie mogą być użyte na pokrycie kosztów ratownictwa na zorganizowanych terenach narciarskich, które winien ponosić w całości zarządzający zorganizowanym terenem narciarskim.

4. Jednostki samorządu terytorialnego, na terenie których wykonywane jest ratownictwo górskie mogą udzielać dotacji celowych podmiotom uprawnionym do wykonywania ratownictwa górskiego na realizację zadań z zakresu ratownictwa górskiego.

5. Dotacje o których mowa w ust. 4 udzielane są z pominięciem otwartego konkursu ofert, ale nie mogą być użyte na pokrycie kosztów ratownictwa na zorganizowanych terenach narciarskich, które winien ponosić w całości zarządzający zorganizowanym terenem narciarskim.

6. Dotacje, o których mowa w ust. 2 i 4 dotyczą również utrzymania gotowości operacyjnej śmigłowca ratowniczego TOPR stacjonującego w Zakopanem przeznaczonego w szczególności do działań ratowniczo-poszukiwawczych i ratowniczych w Tatrach oraz na terenie południowej Małopolski i obejmują ubezpieczenia, koszty bieżącej i okresowej obsługi technicznej i paliwa oraz utrzymanie zaplecza socjalno-technicznego dla śmigłowca i jego załogi.

7. W przypadku odstąpienia od otwartego konkursu ofert, organ samorządu terytorialnego ogłasza zasady postępowania w sprawach udzielenia dotacji, o których mowa w ust. 4. Przepisy art. 14-18 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie stosuje się odpowiednio.

8. Dotacje, o których mowa w ust.2 -4 mogą być przyznawane podmiotom upoważnionym do ratownictwa górskiego bez względu na fakt innej lokalizacji siedziby władz tego podmiotu niż przynależność administracyjna chronionego obszaru.

Art. 9.

1. Ratownictwo górskie mogą wykonywać podmioty, które:

- 1) zapewniają stan gotowości do wykonywania ratownictwa górskiego, poprzez utrzymywanie stałych dyżurów ratowników górskich;
- 2) dysponują kadrą ratowników górskich w liczbie niezbędnej do zapewnienia stanu gotowości, o którym mowa w pkt 1, posiadających umiejętności z zakresu kwalifikowanej pierwszej pomocy, specjalistycznych technik ratownictwa górskiego oraz topografii gór;
- 3) posiadają siedzibę;
- 4) posiadają własny sprzęt specjalistyczny, środki transportu i łączności niezbędne do wykonywania ratownictwa górskiego;
- 5) wskażą środki finansowania planowanej działalności.

2. Ratownictwo górskie wykonują w szczególności: Tatrzańskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe, zwane dalej „TOPR” działające nieprzerwanie od czasów zaborów (1909 r.) oraz powstałe na jego bazie (1952 r.) ogólnopolskie Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe, zwane dalej „GOPR” - specjalistyczne, ogólnopolskie organizacje ratownictwa górskiego.

3. Podmioty inne niż GOPR i TOPR mogą wykonywać ratownictwo górskie po uzyskaniu zgody ministra właściwego do spraw wewnętrznych.

4. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, w drodze decyzji administracyjnej, udziela zgody podmiotom, o których mowa w ust. 3 na wniosek podmiotu ubiegającego się o jej udzielenie, jeżeli podmiot ten spełnia warunki określone w pkt. 1. - 5. Wniosek, o którym mowa w ust. 3 zawiera:

- 1) nazwę podmiotu, siedzibę i adres;
- 2) obszar działania, na którym ma być wykonywane ratownictwo górskie;
- 3) informację o liczbie ratowników górskich oraz posiadanych przez nich kwalifikacji z zakresu ratownictwa górskiego;
- 4) wykaz sprzętu specjalistycznego, środków transportu i łączności;
- 5) informację o źródłach finansowania planowanej działalności.

6. Do wniosku, o którym mowa w ust. 4 podmiot ubiegający się o udzielenie zgody, o której mowa w ust. 3 powinien dołączyć opinię wojewody i starosty, właściwych ze względu na teren, na którym ma być prowadzona działalność ratownicza, co do celowości jej prowadzenia, a w przypadku prowadzenia działalności ratowniczej na obszarze parku narodowego, także opinię dyrektora parku.

7. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, w drodze decyzji administracyjnej, cofa zgodę, o której mowa w ust. 3, jeżeli podmiot, któremu taka zgoda została udzielona, przestał spełniać którykolwiek z warunków, określonych w ust. 1 lub nie usunął w wymaganym terminie nieprawidłowości, mających istotny wpływ na wykonywanie ratownictwa górskiego stwierdzonych protokołem kontroli.

Art. 10.

1. W ramach ratownictwa górskiego podejmowane są działania ratownicze polegające w szczególności na:

- 1) przyjęciu zgłoszenia o wypadku albo innego wydarzenia wymagającego interwencji ratowników górskich;
- 2) dotarciu na miejsce zdarzenia z wyposażeniem ratowniczym adekwatnym do okoliczności;
- 3) udzielaniu kwalifikowanej pierwszej pomocy;
- 4) zabezpieczeniu i ewakuacji osób z terenów stanowiących zagrożenie dla życia i zdrowia osób przebywających w górach;

5) transporcie osób, które uległy wypadkowi lub są narażone na niebezpieczeństwo utraty życia lub zdrowia w górach do miejsca, gdzie jest możliwe podjęcie medycznych czynności ratunkowych przez jednostki systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne, o których mowa w art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym, po uprzednim uzgodnienia miejsca przekazania z dysponentem jednostki systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne;

6) poszukiwaniu osób zaginionych w górach.

2. Ponadto w ramach ratownictwa górskiego odbywa się transportowanie zwłok z obszaru gór.

3. Działania ratownicze, o których mowa w ust. 1 pkt 2 i pkt 4 – 6 oraz w ust. 2 mogą być prowadzone także z użyciem śmigłowca, ratowniczych pojazdów terenowych, skuterów śnieżnych a także psów ratowniczych (lawinowych) oraz technik ratownictwa podwodnego stosowanych ze szczególnym uwzględnieniem jaskiń oraz akwenów wysokogórskich.

Art. 11.

1. Podmioty uprawnione do wykonywania ratownictwa górskiego:

- 1) kierują, koordynują i bezpośrednio prowadzą działania ratownicze w ramach ratownictwa górskiego;
- 2) organizują i prowadzą szkolenia ratowników górskich i narciarskich w tym wysokospecjalistycznych: dla, kierowców terenowych pojazdów ratowniczych i skuterów śnieżnych, nurków jaskiniowych, ratowników działających z pokładu śmigłowca oraz przewodników psów ratowniczych, w tym psów lawinowych;
- 3) prowadzą działalność profilaktyczną i edukacyjną dotyczącą bezpieczeństwa w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich;
- 4) prowadzą działalność doradczą i ekspercką w zakresie problematyki bezpieczeństwa w górach;
- 5) prowadzą dokumentację działań ratowniczych, o których mowa w pkt 1, w tym rejestr działań ratowniczych.

2. Ponadto podmioty, o których mowa w ust. 1 mogą:

- 1) prowadzić ewakuację osób z urządzeń transportu linowego przeznaczonych do transportu osób;
- 2) zabezpieczać imprezy sportowe oraz imprezy turystyczne na wniosek organizatora imprezy;
- 3) wydawać, na wniosek organu jednostki samorządu terytorialnego, dyrektora parku narodowego lub krajozrazowego, albo zarządzającego zorganizowanym terenem narciarskim, osoby fizycznej lub prawnej prowadzącej działalność z zakresie sportu lub turystyki opinie dotyczące warunków bezpieczeństwa osób uprawiających sport lub turystykę w górach lub na zorganizowanych terenach narciarskich;
- 4) występować do zarządzającego zorganizowanym ternem narciarskim oraz podmiotów, o których mowa w art. 5 ust. 1 z wnioskiem o usunięcie stwierdzonych zagrożeń w zakresie bezpieczeństwa osób;
- 5) organizować, kierować i koordynować działania ratownicze na zorganizowanych terenach narciarskich na podstawie umowy z zarządzającym zorganizowanym terenem narciarskim;
- 6) organizować i prowadzić szkolenia wysokościowe z ewakuacji osób z unieruchomionych urządzeń transportu linowego przeznaczonych do transportu osób, w szczególności dla pracowników zorganizowanych terenów narciarskich, na których te urządzenia się znajdują; i innych służb, w tym szkolenia z użyciem śmigłowca;

7) prowadzić rejestr wypadków, o którym mowa w art. 43 ust. 1, oraz na podstawie upoważnienia udzielonego przez zarządzającego zorganizowanym terenem narciarskim;

8) brać udział w działaniach ratowniczych poza obszarem gór ze szczególnym uwzględnieniem klęsk żywiołowych i katastrof na wezwanie właściwych służb i sztabów kryzysowych.

3. Rejestr, o którym mowa w ust. 1 pkt 4, zawiera następujące dane:

- 1) imię i nazwisko poszkodowanego, datę i miejsce urodzenia oraz adres zamieszkania;
- 2) rodzaj doznanego urazu;
- 3) rodzaj udzielonej pomocy;
- 4) miejsce i opis okoliczności wypadku;
- 5) imiona i nazwiska ratowników górskich udzielających pomocy;
- 6) datę i czas prowadzenia działań ratowniczych.

4. Informacje, o których mowa w ust. 3, przechowywane są w zbiorze danych przez okres 10 lat od dnia ich wprowadzenia do zbioru.

5. Podmiot uprawniony do wykonywania ratownictwa górskiego udostępnia informacje, o których mowa w ust. 3 na pisemny wniosek poszkodowanemu oraz organom ścigania, sądom oraz instytucjom ubezpieczeniowym, w związku z prowadzonym przez nie postępowaniem.

6. Organizacja i prowadzenie szkoleń, o których mowa w ust. 1 pkt 2, na obszarze parku narodowego w rejonach udostępnionych dla ruchu turystycznego i sportowego wymaga zgłoszenia do właściwego dyrektora parku narodowego na 2 tyg przed planowanym szkoleniem.

7. Organizacja i prowadzenie szkoleń o których mowa w ust. 1 pkt 2, na obszarze parku narodowego na terenie rezerwatu ścisłego wymaga zgody dyrektora właściwego Parku Narodowego na wniosek podmiotu upoważnionego do wykonywania ratownictwa górskiego:

- 1) Wniosek składa się na 4 tygodnie przed planowanym szkoleniem;
- 2) Dyrektor właściwego parku narodowego jest zobowiązany wydać decyzję w ciągu 2 tygodni;
- 3) Od jego decyzji przysługuje odwołanie do ministra właściwego do ochrony środowiska oraz skarga do ministra właściwego do spraw wewnętrznych.

Art. 12

Podmioty uprawnione do wykonywania ratownictwa górskiego są upoważnione do partnerskiej współpracy a w czasie prowadzenia działań ratowniczych mogą żądać pomocy, w szczególności od :

- 1) jednostek systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne;
- 2) służb podległych lub nadzorowanych przez Ministra Obrony Narodowej oraz ministra właściwego do spraw wewnętrznych;
- 3) administracji lasów państwowych oraz parków narodowych i krajobrazowych.

Art. 13.

1. Przedstawiciele podmiotów uprawnionych do wykonywania ratownictwa górskiego z chwilą stwierdzenia zagrożeń nadzwyczajnych w zakresie bezpieczeństwa osób w górach lub na zorganizowanych terenach narciarskich, w szczególności takich jak gwałtowne zjawiska atmosferyczne i skutki tych zjawisk, katastrofy w ruchu powietrznym i lądowym mogą:

- 1) skierować wniosek do zarządzającego danym terenem, obiektem lub urządzeniem o wstrzymanie eksploatacji obiektu i urządzenia lub zamknięcie drogi, trasy, terenu dla ruchu osób do czasu ustąpienia lub usunięcia zagrożeń nadzwyczajnych;
  - 2) ponadto ratownicy mają prawo wydawać bezpośrednio zalecenia dla osób uprawiających sport lub turystykę w górach lub na zorganizowanych terenach narciarskich;
  - 3) zalecenia związane z bezpieczeństwem wydawane bezpośrednio muszą być bezzwłocznie wykonane.
2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, złożony w formie ustnej, powinien zostać potwierdzony na piśmie i zawierać określenie rodzaju zagrożenia nadzwyczajnego i imię i nazwisko osoby występującej z wnioskiem. Odwołanie wstrzymania eksploatacji obiektu i urządzenia lub zamknięcia terenu następuje w formie pisemnej.

Art. 14.

1. Pracodawca jest obowiązany zwolnić od pracy pracownika będącego ratownikiem górskim na czas niezbędny do uczestniczenia w działaniach ratowniczych i do wypoczynku koniecznego po ich zakończeniu.
2. Zwolnienie pracownika od pracy w razie konieczności udziału w działaniach ratowniczych oraz na czas niezbędny do koniecznego wypoczynku po zakończonej akcji ratowniczej następuje na podstawie pisemnego wniosku wystawionego przez podmiot uprawniony do wykonywania ratownictwa górskiego.
3. Za czas zwolnienia od pracy pracownik zachowuje prawo do wynagrodzenia ustalonego w sposób określony w przepisach wydanych na podstawie art. 297 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy (Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94, z późn. zm.3).
4. Ustalone w sposób określony w ust. 3 wynagrodzenie wypłaca pracodawca.

Art. 15.

1. Ratownik górski i ratownik narciarski przy wykonywaniu działań ratowniczych korzysta z ochrony przewidzianej w ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późn. zm.4), dla funkcjonariuszy publicznych.
2. Ratownik górski i ratownik narciarski może poświęcić dobra osobiste innej osoby, inne niż życie lub zdrowie, a także dobra majątkowe w zakresie, w jakim jest to konieczne dla ratowania życia lub zdrowia osoby, która uległa wypadkowi w górach lub na organizowanych terenach narciarskich.
3. Górskiego psa ratowniczego/lawinowego towarzyszącego swemu przewodnikowi nie dotyczy obowiązek poruszania się w założonym kagańcu i na uwięzi w miejscach publicznych, środkach komunikacji oraz na wszelkich terenach leśnych oraz na terenach parków narodowych.
4. Pies ratowniczy/lawinowy musi być wyraźnie oznakowany, a jego przewodnik winien posiadać dokument potwierdzający przynależność służbową psa do podmiotów ratownictwa górskiego.

Art. 16.

1. Ratownik górski w każdej sytuacji ma prawo korzystać ze wszelkich urządzeń transportu linowego lub taśmowego przeznaczonych do transportu osób w górach lub na zorganizowanych terenach narciarskich bezpłatnie i poza kolejnością na podstawie ważnej legitymacji służbowej.
2. Ratownik narciarski w każdej sytuacji ma prawo korzystać bezpłatnie i poza kolejnością z urządzeń transportu linowego lub taśmowego przeznaczonych do transportu osób na zorganizowanych terenach narciarskich, jeśli wchodzi w skład zespołu ratowniczego zabezpieczającego ten konkretny, zorganizowany teren narciarski.
3. Ratownik górski i ratownik narciarski są zobowiązani do podjęcia natychmiastowych bezpośrednich działań ratowniczych lub organizujących akcję ratowniczą na miejscu zastanego wypadku bez względu na fakt pełnienia służby w tym czasie.

Art. 17.

1. Prowadzenie obserwacji i pomiarów, opracowywanie prognoz stopnia zagrożenia lawinowego oraz opracowywanie komunikatu lawinowego i przekazywanie go do publicznej wiadomości należy do GOPR i TOPR stosownie do terenu działania.
2. Komunikat lawinowy powinien określać stopień zagrożenia lawinowego, stabilność pokrywy śnieżnej, prawdopodobieństwo samoistnego i mechanicznego wyzwolenia lawin oraz zalecenia dla ruchu osób. Ogłaszany stopień zagrożenia lawinowego może być zmieniony tylko kolejnym komunikatem wydanym przez ten sam podmiot.
3. Treść komunikatu lawinowego przekazywana jest do ministra właściwego do spraw wewnętrznych, właściwych miejscowo dyrektorów parków narodowych i krajobrazowych, organów jednostek samorządu terytorialnego, oraz do pozostałych podmiotów uprawnionych do wykonywania ratownictwa górskiego, którzy przekazują go do publicznej wiadomości, w sposób zwyczajowo przyjęty, w szczególności poprzez zamieszczenie go na stronie internetowej lub na tablicach informacyjnych.

Art. 18.

1. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi w drodze rozporządzenia stopnie zagrożenia lawinowego oraz odpowiadające im zalecenia dla ruchu osób.
2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy i polityki społecznej, określi w drodze rozporządzenia czas koniecznego wypoczynku pracownika będącego ratownikiem górskim po zakończeniu działań ratowniczych - mając na uwadze konieczność zapewnienia odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa i udzielania pomocy osobom przebywającym w górach oraz na zorganizowanych terenach narciarskich, uprawiających tam sport lub turystykę.
3. Minister właściwy do spraw wewnętrznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw turystyki, określi w drodze rozporządzenia wzory znaków nakazu, zakazu i informacyjnych stosowanych do oznakowania w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich uwzględniając konieczność zapewnienia ich czytelności i zrozumiałości.

Rozdział 4

Bezpieczeństwo na zorganizowanych terenach narciarskich

Art. 19

1. Za zapewnienie warunków bezpieczeństwa osób przebywających na zorganizowanych terenach narciarskich odpowiada zarządzający tymi terenami.
2. Zapewnienia warunków bezpieczeństwa na terenach, o których mowa w ust.1 polega w szczególności na:
  - 1) rzetelnym przygotowaniu, oznakowaniu, zabezpieczeniu terenów, obiektów i urządzeń służących do uprawiania narciarstwa i snowboardingu w sposób skutecznie zapobiegający wypadkom oraz bieżącej kontroli stanu zabezpieczeń, oznaczeń i warunków narciarskich;
  - 2) zapewnieniu fachowej pomocy osobom, które uległy wypadkowi lub są narażone na niebezpieczeństwo utraty życia lub zdrowia;
  - 3) określeniu i upowszechnieniu zasad korzystania z danego terenu, obiektu i urządzenia;
  - 4) informowania społeczeństwa o panujących warunkach narciarskich i zmianach tych warunków;
  - 5) prowadzeniu działalności profilaktycznej i informacyjnej dotyczącej bezpieczeństwa podczas uprawiania narciarstwa;
  - 6) przekazywaniu informacji i tworzenie ułatwień szczególnie istotnych dla potrzeb osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności a przebywającymi na zorganizowanych terenach narciarskich.

Art. 20

Zorganizowane tereny narciarskie lub ich części zagrożone lawinami wyłącza się dla ruchu narciarskiego i snowboardowego oraz odpowiednio oznacza do czasu ustąpienia zagrożenia.

Art. 21

Zorganizowane tereny narciarskie udostępnione do użytkowania po zmroku powinny być oświetlone w sposób zapewniający możliwość oceny warunków narciarskich oraz czytelność oznakowania i zabezpieczeń. Oświetlenie w żadnym punkcie trasy nie może być mniejsze niż 10 luksów zmierzone w połowie odległości pomiędzy niezależnymi punktami oświetleniowymi w warunkach atmosferycznych nie ograniczających widzialności.

Art. 22

1. Zarządzający zorganizowanymi terenami narciarskimi zobowiązany jest do przeprowadzenia codziennej kontroli stanu zabezpieczeń, oznakowania i stanu przygotowania terenów, obiektów i urządzeń na zorganizowanych terenach narciarskich przed ich otwarciem oraz po ich zamknięciu.
2. Z przeprowadzenia kontroli sporządza się protokół.

Art. 23

1. Na zorganizowanych terenach narciarskich mogą znajdować się tereny, obiekty i urządzenia w szczególności takie jak:
  - 1). Narciarskie trasy zjazdowe;
  - 2). Nartostrady;
  - 3). Narciarskie pólka ćwiczebne;
  - 4). Narciarskie trasy biegowe i śladowe;
  - 5). Parki narciarskie.
2. Za narciarskie trasy zjazdowe uważa się tereny przeznaczone do uprawiania narciarstwa i snowboardingu, o szerokości co najmniej 30 m, zapewniając istnienie wolnej przestrzeni do zjazdu, odpowiedniej do zdolności przewozowej urządzeń do transportu linowego i

taśmowego przeznaczonych do transportu osób i stopnia trudności narciarskiej trasy zjazdowej, przy których się znajdują, zwanej dalej „obciążeniem trasy”.

3. Za narciarskie trasy biegowe i śladowe uważa się tereny wyznaczone i odpowiednio oznakowane przeznaczone do uprawiania narciarstwa biegowego o szerokości co najmniej 3 m.

4. Za nartostrady uważa się tereny przeznaczone do uprawiania narciarstwa zjazdowego i snowboardingu, o szerokości co najmniej 3 m. służące w szczególności do komunikacji pomiędzy trasami narciarskimi, pomiędzy stacjami urządzeń do transportu linowego i taśmowego przeznaczonych do transportu osób a trasami narciarskimi oraz jako drogi dojazdowe do dróg, parkingów i obiektów użyteczności publicznej.

5. Za parki narciarskie uważa się tereny, na których znajdują się obiekty przeznaczone do wykonywania ewolucji akrobatycznych na nartach i snowboardzie, w szczególności takie jak skocznie, rynny, poręcze.

6. Za pólka ćwiczebne uważa się tereny przeznaczone w szczególności do nauki narciarstwa i snowboardingu.

Art. 24

1. Dopuszczalne obciążenie narciarskiej trasy zjazdowej przy szczytowej zdolności przewozowej urządzenia do transportu linowego i taśmowego przeznaczonego do przewozu osób wynosi:

- 1). Minimalnie 200 m kw na osobę – dla narciarskiej trasy zjazdowej o stopniu trudności A ($B_p > 200$ m kw);
- 2). Minimalnie 300 m kw na osobę – dla narciarskiej trasy zjazdowej o stopniu trudności B ($B_p > 300$ m kw);
- 3). Minimalnie 400 m kw na osobę – dla narciarskiej trasy zjazdowej o stopniu trudności C ($B_p > 400$ m kw).

2. Dopuszczalne obciążenie narciarskiej trasy zjazdowej stanowi iloraz iloczynu powierzchni dostępnej narciarskiej trasy zjazdowej wyrażonej w m kw i stałej wartości 2,4 m/s oraz iloczynu liczby osób, które może równocześnie pomieścić dane urządzenie transportu linowego i taśmowego przeznaczonego do przewozu osób, transportując osoby w górę i jego maksymalnej prędkości jazdy wyrażonej w m/s ustalonej według dokumentacji technicznej urządzenia. Dopuszczalne obciążenie narciarskiej trasy zjazdowej oblicza się według następującego wzoru:

$P \times 2,4 \text{ m/s}$

$B_p = \text{-----}$

$Z \times S_{max}$

Gdzie:

B_p - oznacza dopuszczalne obciążenie tras zjazdowych

P – oznacza całkowitą powierzchnię dostępnych tras wyrażoną w m²

2,4 m/s – stały współczynnik (średnia prędkość wyciągów)

Z – oznacza liczbę osób, które mogą równocześnie pomieścić urządzenia transportujące narciarzy do góry.

S_{max} – oznacza maksymalną prędkość jazdy urządzenia transportu linowego lub taśmowego przeznaczonego do transportu osób wyrażoną w m/s (wg dokumentacji technicznej wyciągu).

3. Na zorganizowanych terenach narciarskich, gdzie znajduje się więcej niż jedna narciarska trasa zjazdowa lub więcej niż jedno urządzenie transportu linowego taśmowego przeznaczonego do przewozu osób dla obliczenia obciążenia narciarskiej trasy zjazdowej sumuje się powierzchnie wszystkich odstępnych narciarskich tras zjazdowych i ilości osób, które mogą równocześnie pomieścić wszystkie urządzenia transportu linowego i taśmowego przeznaczonego do przewozu osób.

Art. 25.

1. Narciarskie trasy zjazdowe, biegowe i śladowe oraz nartostrady nie mogą krzyżować się z drogami publicznymi oraz naziemnymi urządzeniami transportu linowego. Dopuszcza się skrzyżowania z wykorzystaniem tuneli, wiaduktów, mostów.

2. Narciarskie trasy zjazdowe, biegowe, śladowe oraz nartostrady nie powinny krzyżować się ze szlakami turystycznymi pieszymi i narciarskimi. Ewentualne miejsca grożące kolizją na skrzyżowaniach muszą być wyraźnie oznakowane i w razie potrzeby zaopatrzone w szykanę uniemożliwiającą dynamiczne zderzenie zjeżdżających.

3. Narciarskie trasy zjazdowe, biegowe, śladowe oraz nartostrady mają być odpowiednio przygotowywane poprzez stabilizację (ubijanie) pokrywy śnieżnej i wyrównanie jej powierzchni.

4. Praca urządzeń stabilizujących (ubijających) pokrywę śnieżną jest dozwolona wyłącznie podczas zamknięcia obiektu dla ruchu narciarskiego.

4. Dopuszcza się możliwość korzystania z narciarskich tras zjazdowych oraz nartostrad lub ich części, nieprzygotowanych w sposób, o którym mowa w ust. 3, pod warunkiem ich odpowiedniego oznakowania i podania do wiadomości informacji o panujących warunkach.

Art. 26.

1. Usytuowanie pólek ćwiczebnych, oraz parków narciarskich nie może kolidować z trasami narciarskimi zjazdowymi, biegowymi i śladowymi, nartostradami oraz innymi drogami, szlakami turystycznymi pieszymi i narciarskimi.

2. Parki narciarskie oraz pólka ćwiczebne powinny być oznakowane i wydzielone od pozostałych terenów znajdujących się na zorganizowanych terenach narciarskich w sposób uniemożliwiający przypadkowy wjazd nieświadomego tego faktu narciarza.

Art. 27.

1. Określa się następujące stopnie trudności dla narciarskich tras zjazdowych i nartostrad:

- 1) A - łatwe – o maksymalnym stopniu nachylenia w profilu podłużnym do 25 %;
- 2) B - trudne – o maksymalnym stopniu nachylenia w profilu podłużnym do 40 %;
- 3) C - bardzo trudne – o maksymalnym stopniu nachylenia w profilu podłużnym powyżej 40 %.

2. Przy ocenie stopnia trudności narciarskiej trasy zjazdowej i nartostrady bierze się ponadto pod uwagę ukształtowanie terenu, zalesienie, zabudowania oraz inne obiekty znajdujące się w bezpośredniej bliskości trasy.

Art. 28.

1. Znajdujące się na zorganizowanych terenach narciarskich:

- 1) przeszkody, których nie da się usunąć;

- 2) miejsca prowadzonych prac konserwacyjnych, zabiegi sztucznego zaśnieżania oraz stabilizacji pokrywy śnieżnej;
- 3) miejsca w pobliżu podpór, urządzeń transportu linowego i taśmowego przeznaczonych do transportu osób;
- 4) brzegi narciarskich tras zjazdowych i nartostrad powinny być oznakowane właściwym znakiem ostrzegawczym oraz zabezpieczone w taki sposób, by nie stwarzały zagrożenia dla osób przebywających na tych terenach.

2. Elementami zabezpieczającymi mogą być w szczególności bariery, parkany, materace amortyzujące, siatki, płotki, tyczki, chorągiewki, ogrodzenia i zapory. Stosowane elementy zabezpieczające powinny być adekwatne do występujących przeszkód i innych zagrożeń.

3. Oznaczony powinien być również początek, koniec oraz przebieg narciarskiej trasy zjazdowej, biegowej, śladowej oraz nartostrady w sposób zapewniający czytelność.

Oznaczenie powinno zawierać informację o skali trudności narciarskiej trasy zjazdowej, biegowej, śladowej oraz nartostrady poprzez zastosowanie odpowiednich kolorów, o których mowa w art. 38.

Art. 29.

1. Narciarskie trasy zjazdowe, biegowe i śladowe oraz nartostrady są jednokierunkowymi drogami przeznaczonymi wyłącznie dla narciarzy i snowboardzistów. Obowiązuje na nich całkowity zakaz dla ruchu pieszego, saneczkowego, motorowego i rowerowego.

2. Dopuszcza się możliwość podchodzenia na nartach krawędzią narciarskiej trasy zjazdowej.

3. Na narciarskich trasach zjazdowych i nartostradach oraz na narciarskich trasach biegowych i śladowych w trakcie ich udostępniania do użytku narciarzom i snowboardzistom jazda pojazdami o napędzie mechanicznym, w szczególności takimi jak skutery śnieżne jest zabroniona, z wyjątkiem ich użycia przez służby ratownicze lub realizujące zadania w zakresie ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego oraz ochrony przyrody, pod warunkiem użytkowania pojazdów wyposażonych w ostrzegawczą sygnalizację świetlną i dźwiękową. W takim wypadku osoby znajdujące się na zorganizowanych terenach narciarskich zobowiązane są do ustąpienia pierwszeństwa tym pojazdom.

4. Dopuszczalne jest używanie przez zarządzającego zorganizowanym terenem narciarskim lub jego pracowników skuterów bądź innych pojazdów o napędzie mechanicznym, w razie konieczności usunięcia usterek technicznych urządzeń transportu linowego lub taśmowego przeznaczonych do transportu osób lub dokonania niezbędnych prac konserwacyjnych lub zabezpieczających, pod warunkiem używania pojazdów wyposażonych w ostrzegawczą sygnalizację świetlną i dźwiękową.

5. Zespoły ratownicze poruszające się ze sprzętem ratunkowym na szlakach, drogach i nartostradach, mają w ruchu bezwzględne pierwszeństwo jazdy.

Art. 30.

1. Narciarskie trasy biegowe i śladowe powinny posiadać szerokość zapewniającą możliwość poprowadzenia co najmniej jednego śladu dla techniki klasycznej lub jednego śladu dla techniki łyżwowej. Poza wyznaczonymi śladami narciarskie trasy biegowe i śladowe powinny posiadać pas wolny od przeszkód niebezpiecznych i zaskakujących o szerokości co najmniej 1 m z każdej strony.

2. Z wyjątkiem specjalnie oznaczonych odcinków, narciarskie trasy biegowe i śladowe powinny mieć szerokość umożliwiającą łatwe wyprzedzenie osób uprawiających narciarstwo, która w warunkach normalnego zaśnieżenia nie może być niższa niż 3 m.

3. Skrzyżowania dwóch lub kilku narciarskich tras biegowych i śladowych mogą być lokalizowane w miejscach o dobrej widoczności oraz nachyleniu i szerokości umożliwiającej ewentualne szybkie zatrzymanie się osoby uprawiającej narciarstwo. Miejsca skrzyżowań narciarskich tras biegowych i śladowych muszą być odpowiednio oznaczone.

Art. 31.

1. Określa się następujące stopnie trudności dla narciarskich tras biegowych i śladowych:

- 1) A - łatwe – o maksymalnym stopniu nachylenia w profilu podłużnym do 10 %, maksymalnej długości do 10 km oraz o maksymalnej różnicy poziomów na 1 km trasy do 40 m, nie posiadające odcinków z trudnymi podejściami i zjazdami oraz nachylenia poprzecznego;
- 2) B - trudne – o maksymalnym stopniu nachylenia w profilu podłużnym do 20 %, o maksymalnej długości do 20 km oraz o maksymalnej różnicy poziomów na 1 km trasy do 80 m, posiadające nie zbyt liczne odcinki z trudnymi podejściami i zjazdami;
- 3) C - bardzo trudne – o maksymalnym stopniu nachylenia w profilu podłużnym powyżej 20 %, o długości powyżej 20 km oraz o maksymalnej różnicy poziomów na 1 km trasy powyżej 80 m, posiadające liczne odcinki z trudnymi podejściami i zjazdami.

Art. 32.

Stopień trudności narciarskich tras zjazdowych, biegowych i śladowych oraz nartostrad oznacza się kolorem:

- 1) niebieskim – trasy o stopniu trudności A;
- 2) czerwonym – trasy o stopniu trudności B;
- 3) czarnym – trasy o stopniu trudności C.

Art. 33.

1. Zarządzający zorganizowanym terenem narciarskim określa zasady korzystania ze zorganizowanych terenów narciarskich w formie regulaminu umieszczonego i rozpowszechnianego w miejscach wejścia na te tereny, a w szczególności przy miejscach sprzedaży biletów wstępu i przy stacjach urządzeń do transportu linowego i taśmowego przeznaczonych do transportu osób.

2. Regulamin korzystania ze zorganizowanych terenów narciarskich powinien zawierać w szczególności:

- 1) zasady korzystania z urządzeń do transportu linowego i taśmowego przeznaczonych do transportu osób oraz czas ich pracy (ruchu);
- 2) zasady korzystania z narciarskich tras zjazdowych, biegowych, śladowych oraz nartostrad oraz czasu ich udostępnienia do publicznego użytku;
- 3) informacje o ograniczeniach w korzystaniu z tych terenów;
- 4) sposoby powiadomienia o wypadkach wraz z numerami alarmowymi;
- 5) informację o zakazie jazdy po narciarskich trasach zjazdowych, biegowych, śladowych oraz nartostradach pojazdami o napędzie mechanicznym, w szczególności takimi jak skutery śnieżne i z wykorzystaniem innego sprzętu niż narty i snowboard;
- 6) informację o pierwszeństwie dla pojazdów o napędzie mechanicznym używanych do działań ratowniczych lub przez służby realizujące zadania w zakresie ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego oraz ochrony przyrody;
- 7) informację o bezwzględnym obowiązku ustąpienia pierwszeństwa zespołom ratowniczym poruszającym się ze sprzętem ratowniczym.

3. Ponadto w miejscach, gdzie osoby uprawiające narciarstwo i snowboarding rozpoczynają zjazd lub bieg, w miejscach sprzedaży biletów, oraz w miejscach o utrudnionej orientacji zarządzający zorganizowanym terenem narciarskim umieszcza informacje dodatkowe zawierające w szczególności:

- 1) mapy poglądowe zorganizowanych terenów narciarskich z zaznaczeniem przebiegu, trudności, długości i sposobu oznaczenia udostępnionych do użytku narciarskich tras zjazdowych, biegowych, śladowych oraz nartostrad oraz miejsca udzielania pierwszej pomocy;
- 2) informacji o ewentualnych zamknięciach niektórych narciarskich tras zjazdowych, biegowych, śladowych nartostrad lub ich odcinków;
- 3) informacje o warunkach narciarskich obejmujące w szczególności warunki śniegowe, stan przygotowania trasy, temperaturę, prędkość wiatru, widzialność;
- 4) informacje promujące zasady bezpiecznego narciarstwa i snowboardingu oraz kodeksu narciarskiego.

Rozdział 5

Ratownictwo na zorganizowanych terenach narciarskich

Art. 34.

1. Zarządzający zorganizowanym terenem narciarskim organizuje i finansuje działania ratownicze podejmowane w ramach ratownictwa narciarskiego oraz dba o bezpieczeństwo osób na zarządzanym przez siebie terenie.

2. Zarządzający zorganizowanym terenem narciarskim, w drodze umowy, może zlecić wykonywanie ratownictwa narciarskiego, podmiotowi uprawnionemu do wykonywania ratownictwa górskiego.

Art. 35.

W ramach ratownictwa narciarskiego podejmowane są działania ratownicze, polegające w szczególności na:

- 1) przyjęciu zgłoszenia o wypadku narciarskim przez ratownika narciarskiego odpowiedzialnego za ratownictwo na zorganizowanym terenie narciarskim;
- 2) dotarciu na miejsce wypadku narciarskiego z wyposażeniem ratowniczym; odpowiednim do warunków terenowych i rodzaju wypadku;
- 3) oznaczeniu i zabezpieczeniu miejsca wypadku;
- 4) udzielaniu co najmniej kwalifikowanej pierwszej pomocy;
- 5) transporcie osób, które uległy wypadkowi lub są narażone na niebezpieczeństwo utraty życia lub zdrowia na zorganizowanych terenach narciarskich do miejsca, gdzie jest możliwe podjęcie medycznych czynności ratunkowych przez jednostki systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne, o których mowa w art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym, po uprzednim uzgodnieniu miejsca przekazania pacjenta z dysponentem jednostki systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne.

Art. 36.

Działania ratownicze na zorganizowanych terenach narciarskich w ramach ratownictwa narciarskiego podejmuje ratownik narciarski lub górski.

Art. 37.

1. Zarządzający zorganizowanym terenem narciarskim jest zobowiązany do prowadzenia rejestru wypadków na tym terenie, zwanego dalej „rejestrem wypadków na zorganizowanym terenie narciarskim”.

2. Rejestr wypadków na zorganizowanym terenie narciarskim zawiera następujące dane:
  - 1) imię i nazwisko poszkodowanego, datę i miejsce urodzenia oraz adres zamieszkania;
  - 2) rodzaj doznanego urazu;
  - 3) rodzaj udzielonej pomocy;
  - 4) miejsce i okoliczności wypadku;
  - 5) imię i nazwisko ratowników udzielających pomocy;
  - 6) datę prowadzenia działań ratowniczych.
3. Informacje, o których mowa w ust. 2 przechowywane są w zbiorze danych przez okres 10 lat od dnia ich wprowadzenia do zbioru.
4. Informacje, o których mowa w ust. 2 zarządzający zorganizowanym terenem narciarskim lub podmiot uprawniony do wykonywania ratownictwa górskiego, któremu powierzono prowadzenie rejestru wypadków na zorganizowanym terenie narciarskim w trybie określonym w ust. 5, są udostępniane podmiotom i na zasadach określonych w art. 9 ust. 5.
5. Zarządzający zorganizowanym terenem narciarskim może, w drodze umowy powierzyć prowadzenie rejestru wypadków na zorganizowanym terenie narciarskim, podmiotowi uprawnionemu do wykonywania ratownictwa górskiego, któremu zlecił wykonywanie ratownictwa narciarskiego.
6. Zarządzający zorganizowanym terenem narciarskim przekazuje dane dotyczące liczby wypadków i rodzaju doznawanych urazów do właściwej terenowo jednostki TOPR lub GOPR w terminie do 31 maja każdego roku za rok ubiegły.
7. Jeżeli zorganizowany teren narciarski leży na terenie chronionym przez inny niż GOPR/TOPR podmiot do uprawniony do wykonywania ratownictwa górskiego dane przekazuje się temu podmiotowi w terminie do 31 maja każdego roku za rok ubiegły.

Rozdział 6

Przepisy karne

Art. 38.

1. Kto, korzystając ze zorganizowanych terenów narciarskich w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środków odurzających lub substancji psychotropowych podlega karze grzywny.
2. Kto, mając obowiązek opieki lub nadzoru nad nieletnim, dopuszcza do uprawiania narciarstwa zjazdowego lub snowboardingu przez tego nieletniego bez kasku ochronnego podlega karze grzywny albo karze nagany.
3. Kto korzysta ze zorganizowanych terenów narciarskich w sposób niebezpieczny lub chuligański powodujący zagrożenie dla innych uczestników podlega karze grzywny albo karze nagany i wydalenia z obiektu bez względu na wykupienie biletu/karnetu.
4. Kto korzysta ze zorganizowanych terenów narciarskich niezgodnie z ich przeznaczeniem i regulaminami a w szczególności porusza się na nich pieszo, na sankach, na rowerze, startuje/łąduje na paralotni lub porusza się pojazdem mechanicznym nie stanowiącym pojazdu służb ratowniczych, bezpieczeństwa lub obsługi technicznej obiektu, podlega karze grzywny albo karze nagany.

5. Zarządzający, który dopuszcza do korzystania z narciarskiego urządzenia wyciągowego przez osoby nieletnie bez obowiązującego kasku, podlega karze grzywny albo karze nagany.

6. Orzekanie w sprawach określonych w ust. 1 - 5 następuje na podstawie przepisów Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia.

7. Kto będąc sprawcą lub uczestnikiem wypadku narciarskiego ucieka z miejsca wypadku nie udzielając pomocy poszkodowanemu podlega karze grzywny.

8. Jeśli na skutek kolizji uczestnik doznał ciężkiej kontuzji lub poniósł śmierć, sprawca ponosi odpowiedzialność karną.

9. Każdy uczestnik wypadku w górach lub świadek wypadku ma obowiązek zawiadomić podmioty upoważnione do wykonywania zadań z zakresu ratownictwa górskiego lub narciarskiego oraz podać swoje dane osobowe ratownikom udzielającym pomocy. Brak powiadomienia o wypadku a także odmowa podania lub podanie nieprawdziwych danych osobowych skutkuje odpowiedzialnością karną.

Rozdział 7

Nadzór i kontrola nad ratownictwem górskim

Art. 39.

1. Nadzór nad ratownictwem górskim sprawuje minister właściwy do spraw wewnętrznych.

2. W ramach nadzoru, o którym mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw wewnętrznych ma prawo:

1) żądać od podmiotów uprawnionych do wykonywania ratownictwa górskiego udostępnienia dokumentów oraz udzielania pisemnych wyjaśnień dotyczących ich działalności związanej z wykonywaniem ratownictwa górskiego;

2) dokonywać kontroli podmiotów uprawnionych do wykonywania ratownictwa górskiego w zakresie prawidłowości realizacji zadań, o których mowa w art. 8-9 oraz wydatkowania środków, o których mowa w art. 16 ust. 2 i 5. Ocenę kontrolowanej działalności dokonuje się pod względem legalności, gospodarności, celowości i rzetelności.

3. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, określi, w drodze rozporządzenia szczegółowy zakres i formę przeprowadzania kontroli w podmiotach upoważnionych do ratownictwa górskiego.

Rozdział 8

Przepisy zmieniające, przejściowe i końcowe

Art. 40.

W ustawie z dnia 18 stycznia 1996r o kulturze fizycznej (Dz.U. z 2007 r Nr 226, poz 1675, z 228 r Nr 195, poz 1200 oraz z 2009 r Nr 62, poz 504, Nr 97, poz 801, Nr 226, poz 1809 i Nr 226, poz 1809) wprowadza się następujące zmiany:

1. w Art. 54 uchyla się ust.1.

2. w Art. 55 uchyla się ust. 1.

Art. 41.

W ustawie z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (Dz.U. Nr 191, poz. 1410, z 2007 r. Nr 89, poz. 590 i Nr 166, poz. 1172, z 2008 r. Nr 17, poz. 101 i Nr 237, poz. 1653 oraz z 2009 r. Nr 11, poz. 59 i Nr 122, poz. 1007.) w art. 15 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„Art. 15.1. Jednostkami współpracującymi z systemem są służby ustawowo powołane do niesienia pomocy osobom w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego, w szczególności: jednostki organizacyjne Państwowej Straży Pożarnej, jednostki ochrony przeciwpożarowej włączone do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego, podmioty, o których mowa w art. 55 ust. 2 ustawy z dnia 18 stycznia 1996 r. o kulturze fizycznej (Dz. U. z 2007 r. Nr 226, poz. 1675, z 2008 r. Nr 195, poz. 1200, oraz z 2009 r. Nr 62, poz. 504, Nr 97, poz. 801 i Nr 226, poz. 1809), podmioty uprawnione do wykonywania ratownictwa górskiego na podstawie przepisów ustawy z dnia ..... o bezpieczeństwie i ratownictwie w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich (Dz. U. Nr..., poz....), inne jednostki organizacyjne służb podległych lub nadzorowanych przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych i Ministra Obrony Narodowej.”

Art. 42.

W ustawie z dnia 20 czerwca 1997 r. prawo o ruchu drogowym (Dz.U. Nr 1997 r. Nr 89, poz. Nr 98 poz 602

Art. 2. Ust. 37) otrzymuje brzmienie:

Użyte w ustawie określenia oznaczają:

37) pojazd używany do celów specjalnych - pojazd samochodowy przystosowany w sposób szczególny do przewozu osób lub ładunków, używany przez Siły Zbrojne Rzeczypospolitej Polskiej, Policję, Agencję Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencję Wywiadu, Służbę Kontrwywiadu Wojskowego, Służbę Wywiadu Wojskowego, Centralne Biuro Antykorupcyjne, Straż Graniczną, kontrolę skarbową, Służbę Celną, jednostki ochrony przeciwpożarowej, **podmioty uprawnione do wykonywania ratownictwa górskiego**, Inspekcję Transportu Drogowego i Służbę Więzienną;

Art. 6 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

Art. 6.

1. Polecenia lub sygnały może dawać uczestnikowi ruchu lub innej osobie znajdującej się na drodze:

- 1) policjant;
- 2) żołnierz Żandarmerii Wojskowej lub wojskowego organu porządkowego, zabezpieczający przemarsz lub przejazd kolumny wojskowej albo w razie akcji związanej z ratowaniem życia lub mienia;
- 3) funkcjonariusz Straży Granicznej;
  - 3a) inspektor Inspekcji Transportu Drogowego;
  - 3b) umundurowany inspektor kontroli skarbowej lub funkcjonariusz celny;
  - 3c) strażnik gminny (miejski);
- 4) pracownik kolejowy na przejeździe kolejowym;
- 5) osoba działająca w imieniu zarządcy drogi lub osoba wykonująca roboty na drodze na zlecenie lub za zgodą zarządcy drogi;
- 6) osoba nadzorująca bezpieczne przejście dzieci przez jezdnię, w wyznaczonym miejscu;
- 7) kierujący autobusem szkolnym w miejscach postoju związanych z wsiadaniem lub wysiadaniem dzieci;

- 8) strażnik leśny lub funkcjonariusz Straży Parku – na terenie odpowiednio lasu lub parku narodowego;
- 9) strażak Państwowej Straży Pożarnej podczas wykonywania czynności związanych z prowadzeniem akcji ratowniczej;
- 10) członek ochotniczej straży pożarnej podczas wykonywania czynności związanych z prowadzeniem akcji ratowniczej;
- 11) ratownik górski podczas wykonywania czynności związanych z prowadzeniem akcji ratowniczej.**

Art. 39 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

Art. 39.

2. Obowiązek korzystania z pasów bezpieczeństwa nie dotyczy:

- 1) osoby mającej orzeczenie lekarskie o przeciwwskazaniu do używania pasów;
- 2) kobiety o widocznej ciąży;
- 3) kierującego taksówką osobową podczas przewożenia pasażera;
- 4) instruktora lub egzaminatora podczas szkolenia lub egzaminowania;
- 5) policjanta, funkcjonariusza Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Inspektora Kontroli Skarbowej, funkcjonariusza celnego i Służby Więziennej, żołnierza Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej - podczas przewożenia osoby (osób) zatrzymanej;
- 6) funkcjonariusza Biura Ochrony Rządu podczas wykonywania czynności służbowych;
- 7) zespołu medycznego w czasie udzielania pomocy medycznej;
- 8) ratowników górskich podczas wykonywania czynności związanych z prowadzeniem akcji ratowniczej;**
- 9) konwojenta podczas przewożenia wartości pieniężnych;
- 10) osoby chorej lub niepełnosprawnej przewożonej na noszach lub w wózku inwalidzkim.

Art. 53 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

Art. 53.

1. Pojazdem uprzywilejowanym w ruchu drogowym może być pojazd samochodowy:

- 1) jednostek ochrony przeciwpożarowej;
- 2) pogotowia ratunkowego;
- 3) podmiotów upoważnionych do wykonywania zadań z zakresu ratownictwa górskiego;**
- 4) Policji;
- 5) jednostki ratownictwa chemicznego;
- 6) Straży Granicznej;
- 7) Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego;
- 8) Agencji Wywiadu;
- 8a) Centralnego Biura Antykorupcyjnego;
- 8b) Służby Kontrwywiadu Wojskowego;
- 8c) Służby Wywiadu Wojskowego;
- 9) Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej;
- 10) Służby Więziennej;
- 11) Biura Ochrony Rządu;
- 11a) kontroli skarbowej;
- 11b) Służby Celnej;

- 11c) straży gminnych (miejskich);
- 12) Inspekcji Transportu Drogowego;
- 13) jednostki niewymienionej w pkt 1–12, jeżeli jest używany w związku z ratowaniem życia lub zdrowia ludzkiego – na podstawie zezwolenia ministra właściwego do spraw wewnętrznych.

Art. 60. Ust. 2 otrzymuje brzmienie:

2. Zabrania się kierującemu:

- 1) oddalania się od pojazdu, gdy silnik jest w ruchu;
- 2) używania pojazdu w sposób powodujący uciążliwości związane z nadmierną emisją spalin do środowiska lub nadmiernym hałasem;
- 3) pozostawiania pracującego silnika podczas postoju na obszarze zabudowanym; nie dotyczy to pojazdu wykonującego czynności na drodze;
- 4) ciągnięcia za pojazdem osoby na nartach, sankach, wrotkach lub innym podobnym urządzeniu;
- 5) używania opon z umieszczonymi w nich na trwałe elementami przeciwślizgowymi **za wyjątkiem pojazdów podmiotów upoważnionych do ratownictwa górskiego.**

3. Używanie łańcuchów przeciwślizgowych na oponach jest dozwolone tylko na drodze pokrytej śniegiem **za wyjątkiem pojazdów podmiotów upoważnionych do ratownictwa górskiego wykonujących zadania z zakresu ratownictwa górskiego.**

Art. 43.

W ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2004 r poz. 92, poz 880, z 2005 r Nr 113, poz 954, Nr 130, poz 1087...) w art. 12 ust. 9. ... otrzymuje brzmienie:

Oplaty, o których mowa w ust. 3, są przychodami gospodarstw pomocniczych przy parkach narodowych w rozumieniu art. 20 ustawy z dnia 28 listopada 1998 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2003 r. Nr 15, poz. 148, z późn. zm.4) i są przeznaczone na tworzenie i utrzymanie infrastruktury turystycznej i edukacyjnej parku narodowego oraz na ochronę przyrody.

Oplaty pobierane za wstęp do parku narodowego oraz za wstęp na ścieżki edukacyjne i do wszelkich obiektów biletowanych, w wysokości 15% wpływów za każdy kwartał, przeznacza się na dofinansowanie działalności ratowniczej specjalistycznych organizacji ratowniczych - Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego oraz Tatrzańskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego, działających na terenie danego parku narodowego.

Art. 11.

Dofinansowania specjalistycznych organizacji ratowniczych udzielane są z pominięciem otwartego konkursu ofert.

Art. 15.

1. W parkach narodowych oraz w rezerwach przyrody zabrania się:

- 1) budowy lub rozbudowy obiektów budowlanych i urządzeń technicznych, z wyjątkiem obiektów i urządzeń służących celom parku narodowego albo rezerwatu przyrody;
- 10) palenia ognisk i wyrobów tytoniowych oraz używania źródeł światła o otwartym płomieniu, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody - przez organ uznający obszar za rezerwat przyrody;
- 15) ruchu pieszego, rowerowego, narciarskiego i jazdy konnej wierzchem, z wyjątkiem szlaków i tras narciarskich wyznaczonych przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody - przez organ uznający obszar za rezerwat przyrody;
- 16) wprowadzania psów na obszary objęte ochroną ścisłą i czynną, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w planie ochrony oraz psów pasterskich wprowadzanych na obszary objęte ochroną czynną, na których plan ochrony albo zadania ochronne dopuszczają wypas;

- 17) wspinaczki, eksploracji jaskiń lub zbiorników wodnych, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody - przez organ uznający obszar za rezerwat przyrody;
  - 18) ruchu pojazdów poza drogami publicznymi oraz poza drogami położonymi na nieruchomościach będących w trwałym zarządzie parku narodowego, wskazanymi przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody - przez organ uznający obszar za rezerwat przyrody;
  - 19) umieszczania tablic, napisów, ogłoszeń reklamowych i innych znaków niezwiązanych z ochroną przyrody, udostępnianiem parku albo rezerwatu przyrody, edukacją ekologiczną, z wyjątkiem znaków drogowych i innych znaków związanych z ochroną bezpieczeństwa i porządku powszechnego;
  - 20) zakłócania ciszy;
  - 21) używania łodzi motorowych i innego sprzętu motorowego, uprawiania sportów wodnych i motorowych, pływania i żeglowania, z wyjątkiem akwenów lub szlaków wyznaczonych przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody - przez organ uznający obszar za rezerwat przyrody;
  - 23) biwakowania, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody - przez organ uznający obszar za rezerwat przyrody;
- 2. Zakazy, o których mowa w ust. 1, nie dotyczą:**
- 3) realizacji zadań statutowych przed podmioty upoważnione do ratownictwa górskiego oraz działań związanych z bezpieczeństwem powszechnym.**

Art. 44.

W okresie roku od dnia wejścia w życie ustawy ratownictwo narciarskie może wykonywać ratownik górski lub osoba posiadająca co najmniej ważne zaświadczenie o ukończeniu kursu w zakresie kwalifikowanej pierwszej pomocy z pomyślnie zdanym egzaminem końcowym.

Art. 45.

Ustawa wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

W związku z rosnącym stale zainteresowaniem turystyką i sportami góorskimi, wśród turystów krajowych i zagranicznych a co za tym idzie dynamicznym rozwojem infrastruktury związanej z uprawianiem form aktywności górskiej, problematyka bezpieczeństwa w górach dotyczy już nie tylko turystów ale tysiące osób uprawiających masowo w górach: narciarstwo i snowboarding, kolarstwo górskie, speleologię, wspinaczkę skalną, canyoning i paragliding oraz sporty motorowe.

Praktyka pokazała, że dotychczasowe uregulowania prawne w postaci Rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów, czy Rozporządzeń Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji

stały się niewystarczającymi. Obecny projekt ustawy prócz regulacji podstawowej, poprawia wiele spraw w obszarze kilku ustaw, które od lat domagały się uporządkowania.

Proponowana ustawa wprowadza rozgraniczenie na ratownictwo górskie i narciarskie. Reguluje zasady i formy finansowania zarówno w zakresie dotacji z budżetu państwa jak również z budżetu samorządów oraz precyzuje przepisy dotyczące parków narodowych w tym zakresie.

Projekt określa też zasady bezpieczeństwa w górach a w szczególności na stokach narciarskich jak i zasady na których w sposób nieskrępowany powstawać mogą nowe podmioty upoważnione do ratownictwa górskiego, które zagwarantują niesienie pomocy w górach na odpowiednim poziomie. Projekt jednakże zakłada wiodącą rolę w tym zakresie jednostkom ratownictwa górskiego niosącym nieprzerwanie ratunek ludziom w górach od czasu zaborów, a więc Tatrzańskiemu Ochotniczemu Pogotowiu Ratunkowemu i powstałemu na jego bazie ogólnopolskiemu: Górskiemu Ochotniczemu Pogotowiu Ratunkowemu.

Projekt ustawy wprowadza także przepisy karne. Zgodnie z nimi niedozwolona staje się jazda na nartach i snowboardzie osób nietrzeźwych lub będących pod wpływem środków odurzających. Wprowadza się odpowiedzialność karną za spowodowanie wypadku na nartach, którego konsekwencją jest ciężki rozstrój zdrowia lub śmierć. Uregulowana zostaje kwestia skuterów śnieżnych na stokach narciarskich a także sprawy związane z parametrami bezpieczeństwa, które powinny spełniać zorganizowane tereny narciarskie.

Projekt ustawy zobowiązuje zarządzającego zorganizowanymi terenami narciarskimi do egzekwowania obowiązku jazdy w kaskach narciarskich przez osoby nieletnie. Restrykcja ta jest realizowana w najprostszy sposób: przez obowiązek nieudostępniania urządzenia wyciągowego osobom nie stosującym się do przepisu. Po raz pierwszy ustawa reguluje też sprawy bezpieczeństwa publicznego na stokach, zalecając aby osoby zagrażające innym uczestnikom ruchu narciarskiego przez swoją niebezpieczną jazdę lub chuligańskie zachowanie nie były wpuszczane na urządzenie wyciągowe bez względu na posiadanie biletu na przewóz.

Regulacja nie jest objęta prawem Unii Europejskiej.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Zakres podmiotowy ustawy:

Ustawa dotyczy problematyki dotychczas nie regulowanej ustawą poświęconą jej w całości, a więc: bezpieczeństwu osób przebywających w górach, zróżnicowaniem form ratownictwa na górskie i narciarskie, odpowiedzialnością osób uprawiających turystykę i sport w górach, odpowiedzialnością osób zagrażających swym zachowaniem innym oraz zasadom finansowania ratownictwa górskiego i kontroli jego wykonania.

2. Wpływ przepisów ustawy na dochody i wydatki budżetu państwa i sektora publicznego:

Szacuje się, że wejście ustawy pomoże uregulować pojawiający się co roku problem wysokości finansowania ratownictwa górskiego z budżetu państwa, co w zestawieniu z przeniesieniem obowiązku finansowania służby ratowniczej na zorganizowanych terenach narciarskich przez zarządzających tymi terenami, nie powinno wnieść istotnych zmian w budżecie.

3. Wpływ regulacji na rynek pracy:

Wejście w życie ustawy spowoduje powstanie nowej formy zatrudnienia: Ratownik Narciarski, co powinno stworzyć nowe miejsca pracy sezonowe i stałe.

4. Wpływ ustawy na konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki:

Wejście w życie ustawy nie będzie miało wpływu na konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki.

5. Wpływ regulacji ustawowych na sytuację i rozwój regionów:

Wejście w życie ustawy przyczyni się do rozwoju regionów górskich, gdyż potrzeba poczucia bezpieczeństwa jest najbardziej poszukiwanym produktem na rynku turystycznym.

6. Konsultacje społeczne:

W ramach konsultacji społecznych, projekt powinien być przekazany przedstawicielom jednostek ratownictwa górskiego, które od czasów zaborów nieprzerwanie ratują życie ludzi w polskich górach: Tatrzańskiemu Ochotniczemu Pogotowiu Ratunkowemu (TOPR) i rozwiniętemu na jego bazie na resztę gór Polski: Górskiemu Ochotniczemu Pogotowiu Ratunkowemu (GOPR).

Warszawa, 15 września 2010 r.

BAS-WAPEiM-1358/10

Pan
Grzegorz Schetyna
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia prawna
o zgodności komisyjnego projektu ustawy o bezpieczeństwie i ratownictwie
w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich oraz o zmianie
niektórych ustaw (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Konstanty
Miodowicz) z prawem Unii Europejskiej

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 roku – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Monitor Polski z 2009 r. Nr 5, poz. 47, ze zm.) sporządza się następującą opinię:

I. Przedmiot projektu ustawy

Przedmiotem komisyjnego projektu ustawy o bezpieczeństwie i ratownictwie w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich oraz o zmianie niektórych ustaw jest określenie podmiotów odpowiedzialnych za ratownictwo górskie oraz podmiotów odpowiedzialnych za zapewnienie bezpieczeństwa osób przebywających w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich, określenie obowiązków osób przebywających w górach oraz na zorganizowanych terenach narciarskich i warunków ich bezpieczeństwa, a także uregulowanie nadzoru i kontroli nad ratownictwem górskim.

Projekt nakłada obowiązek świadczenia usług z zakresu ratownictwa górskiego na dwa stowarzyszenia: Tatrzańskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe i Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe. Projekt przewiduje także dofinansowanie z budżetu państwa lub budżetów jednostek samorządu terytorialnego wykonywania zadań z zakresu ratownictwa górskiego

Projekt przewiduje zmiany w następujących ustawach: z dnia 18 stycznia 1996 r. o kulturze fizycznej (Dz.U. z 2007 r. Nr 226, poz. 1675, ze zm.), z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (Dz.U. Nr 191, poz. 1410, ze zm.), z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz.U. z 2005 r. Nr 108, poz. 908, ze zm.) oraz z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2009 r. Nr 91, poz. 1220, ze zm.).

Ustawa ma wejść w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia.

II. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem ustawy

a) Kwestia bezpieczeństwa i ratownictwa w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich zasadniczo pozostaje poza zakresem regulacji prawa Unii Europejskiej. Należy jednak zwrócić uwagę na przepis art. 106 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Zgodnie z tym przepisem, przedsiębiorstwa zobowiązane do zarządzania usługami świadczonymi w ogólnym interesie gospodarczym podlegają normom Traktatów, zwłaszcza regułom konkurencji, w granicach, w jakich ich stosowanie nie stanowi prawnej lub faktycznej przeszkody w wykonywaniu poszczególnych zadań im powierzonych. Rozwój handlu nie może być naruszony w sposób pozostający w sprzeczności z interesem Unii.

Zakres stosowania przepisu art. 106 ust. 2 TfUE może zostać doprecyzowany przez Komisję Europejską, która zgodnie z art. 106 ust. 3 TfUE jest uprawniona do kierowania do państw członkowskich stosownych dyrektyw lub decyzji, dotyczących m.in. szczegółowych zasad udzielania pomocy publicznej przedsiębiorstwom zobowiązanym do zarządzania usługami świadczonymi w ogólnym interesie gospodarczym. Decyzją taką jest decyzja Komisji 2005/842/WE z dnia 28 listopada 2005 r. w sprawie stosowania art. 86 ust. 2 Traktatu WE w odniesieniu do pomocy państwa w formie rekompensaty z tytułu świadczenia usług publicznych przyznanej pewnym przedsiębiorstwom świadczącym usługi w ogólnym interesie gospodarczym (Dz. Urz. UE L 312 z 29.11.2005 r., s. 67; dalej: decyzja).

W preambule (motywy 3 i 4) do decyzji zwrócono uwagę, że art. 106 TfUE stanowi, że przedsiębiorstwa zobowiązane do zarządzania usługami świadczonymi w ogólnym interesie gospodarczym lub mające charakter monopolu skarbowego podlegają postanowieniom TfUE, zwłaszcza regułom konkurencji. Artykuł 106 ust. 2 TfUE pozwala jednak na odstępstwo od postanowień Traktatu, jeśli spełnionych jest kilka warunków. Po pierwsze, musi istnieć akt nałożenia zobowiązania, w którym państwo powierza odpowiedzialność za wykonywanie pewnych zadań przedsiębiorstwu. Po drugie, nałożenie zobowiązań musi dotyczyć usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym. Po trzecie, odstępstwo musi być konieczne do wykonywania powierzonych zadań i proporcjonalne do tego celu (warunek zwany dalej „wymogiem konieczności”). Wreszcie, rozwój handlu nie może być naruszony w sposób pozostający w sprzeczności z interesem Unii Europejskiej. W swoim wyroku z dnia 23 lipca 2003 r. w sprawie C-280/00 *Altmark Trans GmbH i Regierungspräsidium Magdeburg przeciwko Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH* Trybunał Sprawiedliwości stwierdził, że rekompensata z tytułu świadczenia usług publicznych nie stanowi pomocy państwa w rozumieniu art. 87 Traktatu (obecnie: art. 107 TfUE), jeśli spełnione są równocześnie cztery warunki. Po pierwsze, przedsiębiorstwo będące beneficjentem musi wywiązywać się z zobowiązań z tytułu świadczenia usług publicznych, a

zobowiązania te muszą być jasno zdefiniowane. Po drugie, wyznaczniki, na podstawie których wyliczana jest rekompensata, muszą zostać wcześniej ustanowione w obiektywny i przejrzysty sposób. Po trzecie, wysokość rekompensaty nie może przekraczać kwoty niezbędnej do pokrycia całości lub części kosztów poniesionych w trakcie wywiązywania się ze zobowiązań z tytułu świadczenia usług publicznych, przy uwzględnieniu odpowiednich wpływów i rozsądnego zysku. Wreszcie, w przypadku gdy wyboru przedsiębiorstwa mającego wywiązywać się ze zobowiązań z tytułu świadczenia usług publicznych nie dokonuje się zgodnie z procedurą udzielania zamówień publicznych, która pozwoliłaby na wybór oferenta świadczącego te usługi za cenę najkorzystniejszą dla danej społeczności, poziom rekompensaty należy określić na podstawie analizy kosztów, jakie poniosłoby typowe, dobrze zarządzane przedsiębiorstwo.

Decyzja wskazuje kategorie pomocy państwa, które – na określonych w jej treści warunkach – uznaje za zgodne ze wspólnym rynkiem. Pomoc państwa w formie rekompensaty z tytułu świadczenia usług publicznych, spełniająca warunki określone w decyzji, jest zgodna ze wspólnym rynkiem i jest zwolniona z obowiązku zgłoszenia określonego w art. 108 ust. 3 TfUE (art. 3 decyzji). Zwolnienie z wymogu uprzedniego zgłoszenia w przypadku niektórych usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym nie wyklucza jednak możliwości zgłaszania przez państwa członkowskie konkretnego programu pomocy (motyw 21 preambuły do decyzji). Warto wskazać, że zgodnie z decyzją, wysokość rekompensaty nie może przekraczać kwoty niezbędnej do pokrycia całości lub części kosztów poniesionych w trakcie wywiązywania się z zobowiązań z tytułu świadczenia usług publicznych, przy uwzględnieniu odpowiednich wpływów i rozsądnego zysku (art. 5 decyzji). Rekompensata przewyższająca kwotę konieczną do pokrycia kosztów poniesionych przez dane przedsiębiorstwo nie jest konieczna do wykonywania usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym i w konsekwencji stanowi pomoc państwa niezgodną ze wspólnym rynkiem, która powinna zostać zwrócona (motyw 12 preambuły do decyzji i art. 6 decyzji). Rekompensaty z tytułu świadczenia usług publicznych, które nie wchodzą w zakres decyzji, podlegają obowiązkowi uprzedniego zgłaszania i mogą zostać zakwalifikowane przez Komisję jako sprzeczne ze wspólnym rynkiem (punkt 2 Wspólnotowych ram 2005/C 297/04 dotyczących pomocy państwa w formie rekompensaty z tytułu świadczenia usług publicznych, Dz. Urz. UE C 297 z 29.11.2005 r., s. 4).

Przy ocenie zgodności projektu ustawy z prawem Unii Europejskiej należy uwzględnić także rozporządzenie Rady (WE) nr 659/1999 z dnia 22 marca 1999 r. ustanawiające szczegółowe zasady stosowania art. 93 Traktatu WE (Dz. Urz. WE L 83 z 27.03.1999), które precyzuje tryb notyfikowania Komisji Europejskiej projektowanej pomocy publicznej.

b) Przy ocenie zgodności projektu z prawem Unii Europejskiej należy również wziąć pod uwagę dyrektywę 2005/36/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 września 2005 r. w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych (Dz. Urz. UE L 255 z 30.09.2005, s. 22, z późn. zm.) oraz dyrektywę 2006/123/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. dotyczącą usług na rynku wewnętrznym (Dz. Urz. UE L 376 z 27.12.2006 r., s. 36)

III. Analiza przepisów projektu pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

a) Przepisy projektu ustawy (art. 6 ust. 2 pkt 2) przewidują wspieranie finansowe działalności z zakresu bezpieczeństwa w górach. Wsparcie to miałyby formy dotacji celowych przyznawanych z budżetu państwa (art. 8 ust. 2) lub z budżetów jednostek samorządu terytorialnego (art. 8 ust. 4), w tym dotacji na utrzymanie gotowości operacyjnej śmigłowca ratowniczego TOPR stacjonującego w Zakopanem przeznaczanego w szczególności do działań ratowniczo-poszukiwawczych i ratowniczych w Tatrach oraz na terenie południowej Małopolski, obejmujących koszty bieżącej i okresowej obsługi technicznej i paliwa oraz utrzymanie zaplecza socjalno-technicznego dla śmigłowca i jego załogi (art. 8 ust. 6).

Działania polegające na zapewnieniu bezpieczeństwa osobom przebywającym w górach oraz ratownictwo górskie należy uznać za usługi świadczone w ogólnym interesie gospodarczym w rozumieniu art. 106 ust. 2 w zw. z art. 14 TfUE.

Cel projektowanych dotacji należy uznać za zgodny z art. 106 TfUE w związku z decyzją Komisji 2005/842/WE. Należy zgłosić jednak zastrzeżenie. Przepisy projektu w żaden sposób nie odnoszą się do wysokości obrotu przedsiębiorstwa, któremu ma być udzielna dotacja, ani do wysokości dotacji, która ma zostać przyznana. Kwot tych nie można również ustalić na podstawie art. 127-129 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. Nr 157. poz. 1240, ze zm.). Obie kwoty są określone w decyzji Komisji (art. 2 ust. 1 lit. a) i stanowią kryterium dopuszczalności pomocy. Projekt nie przewiduje wydania aktów wykonawczych, które mogłyby doprecyzować te kwestie. Odsyła jedynie –w ograniczonym zakresie – do przepisów ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz.U. Nr 96, poz. 873, ze zm.). Brak określenia wspomnianych kwot, w zgodzie z decyzją Komisji, oznaczać będzie konieczność notyfikowania Komisji Europejskiej projektowanej pomocy.

Komisyjny projekt ustawy o bezpieczeństwie i ratownictwie w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich oraz o zmianie niektórych ustaw przewiduje udzielanie pomocy publicznej podmiotom prowadzącym działalność ratowniczą w górach. Projekt określa jednak jedynie formy i cele przyznawanej pomocy. W przypadku pomocy udzielanej z budżetu państwa projekt nie określa

żadnych dodatkowych warunków, ani żadnej procedury. Należy uznać, że pomoc ta będzie udzielana bezpośrednio na podstawie ustawy. W przypadku dotacji udzielanych przez jednostki samorządu terytorialnego, projekt – przez odesłanie do ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie – przewiduje dookreślenie zasad postępowania w sprawach udzielenia dotacji.

Należy zatem uznać, że projekt ustawy w zakresie pomocy z budżetu państwa jest programem pomocowym w rozumieniu art. 2 pkt. 7 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (Dz.U. z 2007 r. Nr 59, poz. 404, ze zm.) w związku z art. 1 lit. d rozporządzenia Rady (WE) nr 659/1999 ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art. 93 Traktatu WE. W tym zakresie – ze względu na brak spełnienia warunków dopuszczalnej pomocy, określonych w decyzji Komisji 2005/842/WE – projekt wymaga notyfikowania Komisji Europejskiej. Notyfikacji dokonuje się w trybie art. 108 ust. 3 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Przed dokonaniem notyfikacji organ właściwy na podstawie regulaminu Sejmu występuje z wnioskiem do Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów o wydanie opinii m.in. o tym, czy projekt przewiduje udzielanie pomocy publicznej, czy pomoc ta jest zgodna ze wspólnym rynkiem oraz czy wymagana jest notyfikacja projektu.

W zakresie pomocy udzielanej z budżetów jednostek samorządu terytorialnego projekt ustawy nie stanowi programu pomocowego w rozumieniu art. 2 pkt. 7 ustawy o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej w związku z art. 1 lit. d rozporządzenia Rady (WE) nr 659/1999 ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art. 93 Traktatu WE. Dopiero kompletna regulacja – ustawa wraz z odpowiednimi aktami jednostek samorządu terytorialnego (art. 8 ust. 7) – stanowiłaby program pomocowy. Program taki, jeżeli nie będzie spełniał warunków określonych w decyzji Komisji 2005/842/WE, wymagać będzie notyfikacji Komisji Europejskiej w trybie art. 108 ust. 3 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

Z udzielaniem pomocy przewidzianej w projekcie ustawy wiąże się również art. 43 projektu, który przewiduje zmiany w ustawie o ochronie przyrody. W przepisie art. 43 projektu, po akapicie zawierającym propozycje zmiany art. 12 ust. 9 ustawy o ochronie przyrody, znajduje się fragment oznaczony: „art. 11”. Nie wiadomo o jaki art. 11 chodzi, ani w jakiej ustawie ma się on znajdować, gdyż treść art. 11 ustawy o ochronie przyrody jest całkiem inna. Prawdopodobnie chodzi nie o „art. 11”, lecz o dodanie ust. 11 w art. 12 ustawy o ochronie przyrody. Jednak wskazany błąd legislacyjny uniemożliwia odniesienie się do tego przepisu w opinii.

b) Projekt określa definicje ratownika górskiego i ratownika narciarskiego. Zgodnie z definicjami, aby zostać ratownikiem górskim (art. 3 pkt. 3 projektu), trzeba m.in. posiadać „inne umiejętności określone przez

podmioty uprawnione do wykonywania ratownictwa górskiego”. Projekt wymienia tylko przykładowe rodzaje „innych umiejętności”. Jednak art. 11 projektu, który wymienia zadania i uprawnienia podmiotów uprawnionych do wykonywania ratownictwa górskiego, wspomina jedynie o szkoleniach, działalności edukacyjnej, doradczej i eksperckiej, a nie o wiążącym ustalaniu wymagań dla ratowników górskich. Powstaje zatem wątpliwość kto i w jakim trybie miałyby te wymagania określić oraz sprawdzać posiadanie tych umiejętności.

Z kolei, aby zostać ratownikiem narciarskim (art. 3 pkt. 5 projektu) należy m.in. pozytywnie zaliczyć egzamin końcowy w zakresie transportu uszkodzonych, organizowany przez podmioty uprawnione do wykonywania ratownictwa górskiego. Art. 11 projektu, który wymienia zadania i uprawnienia podmiotów uprawnionych do wykonywania ratownictwa górskiego, wspomina jedynie o szkoleniach, działalności edukacyjnej, doradczej i eksperckiej, a nie o przeprowadzaniu egzaminów dopuszczających do wykonywania zawodu. Nie jest zatem jasne, kto i na jakich zasadach ma przeprowadzać takie egzaminy.

Na podstawie proponowanych definicji ratownika górskiego i ratownika narciarskiego oba te zawody należy uznać za zawody regulowane w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 18 marca 2008 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej (Dz.U. Nr 63, poz. 394). Ze względu na wskazane niejasności nie można ocenić na ile ustawa ta miałaby zastosowanie do ratowników górskich i narciarskich, a tym samym – czy proponowana regulacja jest zgodna z dyrektywą 2005/36/WE w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych.

Po wyjaśnieniu wskazanych wątpliwości możliwa będzie także ocena zgodności projektu z dyrektywą 2006/123/WE dotyczącą usług na rynku wewnętrznym.

IV. Konkluzje

Komisyjny projekt ustawy o bezpieczeństwie i ratownictwie w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich oraz o zmianie niektórych ustaw przewiduje udzielanie pomocy publicznej. Pomoc przewidziana w projekcie może być uznana za pomoc dla podmiotów świadczących usługi w ogólnym interesie gospodarczym w rozumieniu art. 106 ust. 2 w zw. z art. 14 TfUE. Ze względu na to, że pomoc ta nie spełnia warunków określonych w decyzji Komisji 2005/842/WE i może wymagać notyfikacji Komisji Europejskiej w trybie art. 108 ust. 3 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, należy wystąpić – w trybie art. 16a ustawy o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej – o opinię do Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

Ze względu na wskazane w treści opinii niejasności dotyczące uzyskiwania uprawnień ratownika górskiego i ratownika narciarskiego, projektu ustawy nie można ocenić pod kątem zgodności z dyrektywą 2005/36/WE

Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 września 2005 r. w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych oraz dyrektywą 2006/123/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. dotyczącą usług na rynku wewnętrznym.

Dyrektor Biura Analiz Sejmowych

Michał Królikowski

Warszawa, 15 września 2010 r.

BAS-WAPEiM-1359/10

Pan
Grzegorz Schetyna
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia

w sprawie stwierdzenia, czy komisyjny projekt ustawy o bezpieczeństwie i ratownictwie w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich oraz o zmianie niektórych ustaw (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Konstanty Miodowicz) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej w rozumieniu art. 95a Regulaminu Sejmu

Przedmiotem komisyjnego projektu ustawy o bezpieczeństwie i ratownictwie w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich oraz o zmianie niektórych ustaw jest określenie podmiotów odpowiedzialnych za ratownictwo górskie oraz podmiotów odpowiedzialnych za zapewnienie bezpieczeństwa osób przebywających w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich, określenie obowiązków osób przebywających w górach oraz na zorganizowanych terenach narciarskich i warunków ich bezpieczeństwa, a także uregulowanie nadzoru i kontroli nad ratownictwem górskim.

Projekt nakłada obowiązek świadczenia usług z zakresu ratownictwa górskiego na dwa stowarzyszenia: Tatrzańskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe i Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe. Projekt przewiduje także dofinansowanie z budżetu państwa lub budżetów jednostek samorządu terytorialnego wykonywania zadań z zakresu ratownictwa górskiego

Komisyjny projekt ustawy o bezpieczeństwie i ratownictwie w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich oraz o zmianie niektórych ustaw nie jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej w rozumieniu art. 95a Regulaminu Sejmu.

Dyrektor Biura Analiz Sejmowych

Michał Królikowski

KRAJOWA IZBA
RADCÓW PRAWNYCH

00-478 Warszawa • Aleje Ujazdowskie 18 lok. 4
tel./fax: 022 622 05 88, 622 84 28,33 • e-mail: kirp@kirp.pl • NIP: 526-10-43-011

L.dz. 6452 /OBSiL/2010/JS

Warszawa, dnia 16 sierpień 2010 r.

Szanowny Pan
Lech Czapla
p.o. Szef Kancelarii Sejmu

Szanowny Panie Ministrze

W nawiązaniu do przesłanego przy piśmie GMS-WP-183-121/10 z dnia 28 lipca 2010r. komisyjnego projektu ustawy o bezpieczeństwie i ratownictwie w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich oraz o zmianie niektórych ustaw - uprzejmie zawiadamiam, że Ośrodek Badań, Studiów i Legislacji Krajowej Rady Radców Prawnych nie zgłasza uwag do tego projektu.

Z wyrazami szacunku

Wiceprezes
Krajowej Rady Radców Prawnych

Robert Kamionowski

WYDZIAŁ PREZYDIALNY

L.dz. ....

Data wpływu 25-08-2010

**GENERALNY INSPEKTOR
OCHRONY DANYCH
OSOBOWYCH**

dr Wojciech R. Wiewiórowski

DOLIS-033-302/10 52540

Warszawa, dnia 18 sierpnia 2010 r.

**Pan
Lech Czapla
Szef
Kancelarii Sejmu
ul. Wiejska 4/6/8
00 – 902 Warszawa**

Szanowny Panie Ministrze

w odpowiedzi na pismo z dnia 28 lipca 2010 roku – znak: GMS-WP-183-121/10 – (data wpływu do Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych 13 lipca 2010 roku) uprzejmie informuję, że do komisyjnego projektu **ustawy o bezpieczeństwie i ratownictwie w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich oraz o zmianie niektórych ustaw** zgłaszam następujące uwagi.

Uwzględniając, iż art. 38 ust. 9 opiniowanego projektu ustawy statuować ma odpowiedzialność karną za niepowiadomienie o wypadku w górach lub odmowę podania (podanie nieprawdziwych) danych osobowych ratownikom udzielającym pomocy przez osobę zgłaszającą taki wypadek, zachodzi potrzeba doprecyzowania dyspozycji tego przepisu. Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 roku o ochronie danych osobowych (t. j. Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926, z późn. zm.) w art. 6 ust. 1 przyjmuje bowiem bardzo szerokie rozumienie pojęcia: „dane osobowe” – wszelkie informacje dotyczące zidentyfikowanej lub możliwej do zidentyfikowania osoby fizycznej. Trudno przyjąć, by zamiarem racjonalnego ustawodawcy było penalizowanie odmowy przekazania przez osobę zgłaszającą wypadek w górach którejkolwiek – będącej daną osobową – informacji o sobie, czy też podania przez tę osobę dowolnej nieprawdziwej informacji stanowiącej daną osobową. Co więcej – zaproponowane ujęcie art. 38 ust. 9 projektowanej **ustawy o bezpieczeństwie i ratownictwie w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich oraz o zmianie niektórych ustaw** narusza zasadę

WYDZIAŁ PREZYDIALNY

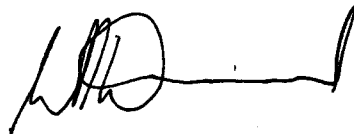
L.dz. ....
Data wpływu 25-08-2010

nullum crimen sine lege certa, gdyż nie określa w sposób jednoznaczny i dokładny zakresu obowiązku osoby zgłaszającej wypadek w górach, którego to obowiązku naruszenie skutkować będzie pociągnięciem jej do odpowiedzialności karnej. W tym stanie rzeczy – w opinii organu do spraw ochrony danych osobowych – w kwestionowanym przepisie zamiast ogólnego pojęcia „dane osobowe” należy wskazać konkretne informacje, których odmowa podania (podanie nieprawdziwych) skutkować będzie odpowiedzialnością karną osoby zgłaszającej wypadek w górach.

Niezależnie od powyższego, przedstawiony do zaopiniowania projekt ustawy zawiera następujące błędy o charakterze technicznym:

- 1) w art. 9 brak jest ust. 5 (po ust. 4 następne jednostki redakcyjne oznaczone są jako ust. 6 i ust. 7);
- 2) zamieszczone w art. 11 ust. 2 pkt 4 odesłanie do art. 5 ust. 1 jest nieprawidłowe (przepis prawdopodobnie powinien odsyłać do art. 6 ust. 1);
- 3) przewidziane w art. 11 ust. 2 pkt 7 odesłanie do art. 43 ust. 1 jest błędne, gdyż kwestia prowadzenia rejestru wypadków na zorganizowanym terenie narciarskim została unormowana w art. 37;
- 4) art. 11 ust. 3 odsyła do ust. 1 pkt 4 tego artykułu zamiast do ust. 1 pkt 5;
- 5) art. 28 ust. 3 zdanie drugie odwołuje się w swojej treści do art. 38, podczas gdy sposób oznaczania kolorami narciarskich tras zjazdowych, biegowych i śladowych oraz nartostrad określa art. 32;
- 6) przewidziane w art. 37 ust. 4 odesłanie do art. 9 ust. 5 jest błędne, gdyż wykaz podmiotów i zasady udostępniania danych zamieszczonych w rejestrze działań ratowniczych reguluje art. 11 ust. 5;
- 7) w art. 39 ust. 2 pkt 2 zdanie pierwsze zamieszczono dwa błędne odesłania (przepis prawdopodobnie powinien odsyłać do art. 10 – 11 oraz art. 8 ust. 2 i 5).

Z poważaniem

RZECZPOSPOLITA POLSKA
PROKURATOR GENERALNY
PG VII G 023/67/10

Warszawa, dnia 19. 08. 2010 r.

SEKRETARIAT SZEFA KS
WPLYNĘŁO
dnia.....26.....08.....2010..... 200..... r.
.....
(podpis)

Pan
Lech Czapla
Szef Kancelarii Sejmu

Stanowmy Panie

Odpowiadając na pismo z dnia 28 lipca 2010 r. nr GMS-WP-183-121/109, przy którym przekazano – w trybie art. 3 ust. 9 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (Dz. U. z 2008 r. Nr 7, poz. 39 z późn. zm.) - komisyjny projekt ustawy o bezpieczeństwie i ratownictwie w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich oraz o zmianie niektórych innych ustaw, uprzejmie przedstawiam następujące stanowisko.

W przedłożonym do oceny projekcie podjęto próbę ustanowienia zasad uprawiania turystyki górskiej oraz narciarstwa, określenia podmiotów uprawnionych do wykonywania ratownictwa górskiego, a także zakresu ich działania. Samą ideę wprowadzenia takich regulacji należy ocenić jako słuszną, jednakże wątpliwości budzi sposób jej realizacji. Projekt zawiera szereg istotnych błędów legislacyjnych zarówno redakcyjnych, jak i uchybiających zasadzie poprawnej legislacji.

W art. 3 projektu określono dwa rodzaje działań ratowniczych - ratownictwo górskie i ratownictwo narciarskie. Pojęciom tym nie nadano żadnego instytucjonalnego charakteru, przy czym zabrakło chociażby wskazania, że ilekroć w ustawie mowa jest o takim ratownictwie, to chodzi o działania podmiotów zobligowanych do świadczenia działań ratowniczych. Nie wydaje się przy tym uzasadnione wprowadzanie dwóch rodzajów działalności ratowniczej, w sytuacji gdy chodzi o ten sam rodzaj pomocy, świadczony przez podmioty o podobnych kwalifikacjach.

W projektowanym art. 3 w pkt 8 i 9 wprowadzono definicje skrótów istniejących stowarzyszeń (TOPR i GOPR). Tego typu definicje nie powinny znaleźć się w ustawie regulującej obszar zdecydowanie szerszy, niż uprawnienia tych podmiotów do podejmowania działań z zakresu ratownictwa górskiego. Propozycją do rozważenia przez autorów *projektu* jest wprowadzenie definicji podmiotu uprawnionego do wykonywania ratownictwa górskiego, a także określenie w ustawie wszystkich jego obowiązków.

Wśród wyjaśnienia wyrażeń ustawowych w art. 3 brakuje definicji „*trasy biegowej*” oraz „*trasy śladowej*”, wyrażeń użytych przy definiowaniu „*zorganizowanego terenu narciarskiego*”. Określenia te umieszczono dopiero w art. 23, obok innych, takich jak „*nartostrada*”, czy „*trasa zjazdowa*”. Tymczasem wszystkie te definicje winny znaleźć się w art. 3 *projektu*, który w całości przeznaczony jest do wyjaśnienia pojęć użytych w ustawie.

Zbędny wydaje się art. 4 projektowanej ustawy. Należy pamiętać, że każdy – nie tylko osoba uprawiająca sport i turystykę w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich - ponosi odpowiedzialność za swoje zachowanie, a rodzaj i zakres tej odpowiedzialności określają przepisy Kodeksu karnego i Kodeksu cywilnego. W ustępie 2 tego artykułu nie wskazano także o jaki rodzaj odpowiedzialności, i za jakie czyny popełnione przez osoby małoletnie chodzi (przestępstwa, wykroczenia, czy szkodę wyrządzoną czynem niedozwolonym - art. 426 k.c.).

Autorom *projektu* zabrakło także konsekwencji w określeniu osoby małoletniej. Raz używa się określenia „osoba małoletnia” (art. 4 ust. 2), innym razem „niepełnoletnia” (art. 5 ust. 1 pkt 7), a w przepisach karnych „nieletnia” (art. 38 ust. 2). Należałoby ujednoczyć nazewnictwo w tym zakresie.

W zakresie regulacji zawartych w projektowanym art. 15, podnieść należy, iż nie ma żadnego uzasadnienia dla ustanowienia kontratypu stanu wyższej konieczności dla ratowników górskich. Przepisy art. 26 Kodeksu karnego mają charakter uniwersalny i wystarczająco chronią przed odpowiedzialnością karną każdego – w tym osoby podejmujące działalność ratowniczą w górach.

Szczególną uwagę należy zwrócić na istotne błędy legislacyjne oraz redakcyjne, które znalazły się w **Rozdziale 6** projektowanej ustawy, zawierającym przepisy karne.

Wprawdzie kryminalizację nagannych zachowań osób korzystających ze zorganizowanych terenów narciarskich należy uznać za uzasadnioną, to jednak koniecznym jest prawidłowe określenie znamion nowo wprowadzanych typów wykroczeń. Proponowane w tym zakresie rozwiązania nie są zadowalające, a przewidziane w tym rozdziale propozycje regulacji karnych zawierają błędy stylistyczne i syntaktyczne. Ponadto użyte w nich sformułowania są nieostre i niespójne systemowo.

Wyraźnie zauważalny błąd stylistyczny zawiera **art. 38 ust. 1 projektu**, w którym na skutek nieprawidłowego szyku wyrazów w budowie zdania, doszło do wadliwego użycia sformułowania „w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środków odurzających lub substancji psychotropowych”, przez co sformułowanie to określa miejsce popełnienia wykroczenia, będące jednocześnie przedmiotem owego czynu (z brzmienia tego przepisu wynika, iż w stanie nietrzeźwości znajduje się teren narciarski, a nie sprawca wykroczenia).

Rodzajowym przedmiotem ochrony w przypadku wykroczenia z art. 38 ust. 1 ma być bezpieczeństwo osób korzystających z terenu narciarskiego oraz porządek na tym terenie, zagrożone poprzez niezachowanie należytej ostrożności w sytuacji, gdy sprawca znajduje się w stanie po użyciu alkoholu lub podobnie działającego środka. Skoro znamieniem tego wykroczenia projektodawca uczynił niezachowanie obowiązku trzeźwości przez osobę korzystającą z zorganizowanego terenu narciarskiego – a zatem przepis art. 38 ust. 1 projektu kryminalizuje kwalifikowany stan, w jakim znajduje się sprawca tego wykroczenia - to powinien tak zredagować przepis, aby określał stan osoby [np. „*Kto, znajdując się w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem (...) , korzysta ze zorganizowanego terenu narciarskiego, podlega (...)*”].

Na marginesie warto zauważyć, iż z projektowanego art. 38 ust. 1 nie wynika, jaki sposób korzystania z terenów narciarskich wypełnia znamiona wykroczenia. Przy aktualnym brzmieniu rodzi się wątpliwość, czy samo przebywanie na

zorganizowanym terenie narciarskim osoby nietrzeźwej lub będącej pod wpływem środków odurzających stanowić będzie wykroczenie.

Nadto należy wskazać, iż użycie terminu „zorganizowany teren narciarski” w liczbie mnogiej zarówno w powyższym, jak i w kolejnych ustępach art. 38, wydaje się wadliwe. Użycie liczby pojedynczej byłoby pod względem redakcyjnym bardziej poprawne.

Podobnie krytyczne uwagi należy odnieść do redakcji przepisu **art. 38 ust. 3 projektu**. Sformułowanie „*korzysta w sposób niebezpieczny lub chuligański*” jest mało precyzyjne, a nadto odbiega od terminologii znanej normom prawa karnego. Użycie go grozi rozbieżnościami interpretacyjnymi, a nawet dekompozycją terminologiczną w systemie prawa karnego.

Zamiast terminu „*sposób niebezpieczny*” należałoby użyć określeń objaśniających, składających się na sposób zachowań prowadzących do wytworzenia stanu niebezpieczeństwa (np. „*Kto korzysta ze zorganizowanego terenu narciarskiego, w sposób mogący stanowić zagrożenie dla życia, zdrowia lub bezpieczeństwa innych osób przebywających na tym terenie, albo w inny, równie niebezpieczny sposób zakłóca porządek na tym terenie, podlega karze grzywny.*”).

Systemowi prawa karnego nie jest znany także termin „*sposób chuligański*”, który określałby specyficzną metodę podejmowanych przez sprawcę bezprawnych czynności, lecz pojęcie: „chuligański charakter czynu”, które obejmuje zespół zachowań, wypełniający przesłanki konstytuujące ich kwalifikowany charakter (jako kategoria czynu występuje np. w art. 57a, art. 58 § 4, art. 59 § 2, art. 69 § 4 i art. 115 § 21 Kodeksu karnego - „występek o charakterze chuligańskim”).

W świetle powyższego wydaje się niezbędne dokonanie korekty redakcyjnej przepisu art. 38 ust. 3 *projektu* przez dostosowanie nazwanego w nim zachowania sprawcy do terminologii należącej do systematyki prawa karnego. W konsekwencji należałoby wyodrębnić czyn o charakterze chuligańskim, jako kwalifikowane wykroczenie, zwłaszcza że reguła, zawarta w art. 36 § 2 Kodeksu wykroczeń, wyklucza możliwość orzeczenia zaproponowanej w art. 38 ust. 3 *projektu* kary nagany wobec sprawcy czynu o charakterze chuligańskim. Nie wydaje się zatem prawidłowe

zagrożenie taką samą karą, najłagodniejszą w katalogu kar za wykroczenia, nagannego zachowania sprawcy polegającego na stworzeniu stanu niebezpieczeństwa oraz zachowania, które przesądza o charakterze chuligańskim czynu.

Błędem legislacyjnym jest także wprowadzenie przez projektodawcę w przepisie art. 38 ust. 3 dodatkowej sankcji w postaci „*wydalenia z obiektu bez względu na wykupienie biletu/karnetu*”, mającej charakter nieznanego systemowi prawa karnego środka karnego. Projektodawca nie wskazuje przy tym, kto byłby organem orzekającym taki środek, a kto jego egzekutorem.

W przypadku uznania przez autorów *projektu* za konieczne wprowadzenie tego rodzaju sankcji, wskazanym byłoby wzorowanie się na rozwiązaniu zastosowanym w art. 65 *ustawy z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych* (Dz. U. Nr 62, poz. 504), kreującym środek karny zakazu wstępu na imprezę masową i warunki jego wykonania (w omawianym przypadku mógłby to być środek karny „*wydalenia ze zorganizowanego tereny narciarskiego*” bądź „*zakazu wstępu na zorganizowany teren narciarski*”).

W **art. 38 ust. 5 projektu** nie doprecyzowano podmiotu wykroczenia. Pojęcie „*zarządzający*”, bez dodatkowego określenia, o jakiego zarządzającego chodzi, może wywoływać problemy interpretacyjne, tym bardziej, że *projekt* nie zawiera w żadnym przepisie definicji „*zarządzającego*”. Wydaje się, iż doprecyzowanie powinno polegać na dodaniu po wyrazie „*zarządzający*” określenia przedmiotu tego zarządzania, np. wyrazów: „*zorganizowanym terenem narciarskim*”.

Znamiona czynu oraz sankcja przewidziana dla czynu opisanego w **art. 38 ust. 7** („*kara grzywny*”) - przepis kryminalizuje zachowanie polegające na ucieczce sprawcy lub uczestnika wypadku narciarskiego z miejsca tego zdarzenia bez udzielenia pomocy poszkodowanemu - wskazuje, że jest to wykroczenie, podczas gdy w ust. 6, wyjaśniającym, iż katalogiem wykroczeń objęto czyny wymienione w ust. 1 – 5, pominięto wykroczenie, o którym mowa w ust. 7. Tak więc wykroczenie z dotychczasowego ust. 7 powinno być oznaczone jako ust. 6 i wyprzedzać przepis odsyłający, przewidziany dotychczas w ust. 6, natomiast przepis odsyłający do

Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia, oznaczony jako ust. 7, winien być uzupełniony przez dodanie do katalogu wykroczeń ust. 6.

Zauważyć także należy brak definicji, użytego w projektowanym art. 38 ust. 7 *projektu*, pojęcia „wypadek narciarski”.

Niezrozumiała jest redakcja przepisów art. 38 ust. 8 i 9 *projektu*, które nie precyzują, jaką to odpowiedzialność karną - za przestępstwa, czy za wykroczenia - mają ponosić sprawcy zachowań w nich spenalizowanych.

W przepisach tych używa się terminów niezdefiniowanych w ustawie, a także w innych normach prawa karnego, takich jak „kolizja” (ust. 8), terminu prawdopodobnie tożsamego dla zdarzenia, które uprzednio (w ust. 7) określono mianem „wypadku narciarskiego”. Sformułowanie „ciężka kontuzja”, użyte w ust. 8, jest charakterystyczne dla zdarzeń związanych z uprawianiem różnego rodzaju sportów i winno być zastąpione innymi, znanymi już systemowi prawa karnego pojęciami, takimi jak: „ciężkie uszkodzenie ciała” czy „ciężki uszczerbek na zdrowiu” (art. 105 k.k.) „naruszenie czynności narządu ciała lub rozstrój zdrowia” (art. 157 k.k.) bądź „uszkodzenie ciała” (art. 157a § 1 k.k.).

Odpowiedzialność karna sprawcy wykroczenia, w przypadku, o którym mowa w art. 38 ust. 8 *projektu*, powinna być określona za konkretny skutek jego czynu, podobnie jak np. w art. 177 § 2 k.k., obejmującą odpowiedzialność sprawcy wypadku w ruchu lądowym, wodnym lub powietrznym, kwalifikowaną ze względu na skutek tego zdarzenia, w postaci śmierci innej osoby lub ciężkiego uszczerbku na jej zdrowiu.

Zauważenia wymaga, iż w aktualnym brzmieniu, omawiane wyżej przepisy art. 38 ust. 8 i 9, są normami o charakterze blankietowym. Zawierają jedynie deklaracje odpowiedzialności karnej sprawców zachowań opisanych w obu tych przepisach, ale nie określają ani znamion skutku owych zachowań, ani znamion podmiotowych, ani – co już podkreślono – nie określają rodzaju tej odpowiedzialności.

Art. 42 ust. 1 Konstytucji stanowi: „*Odpowiedzialności karnej podlega ten tylko, kto dopuścił się czynu zabronionego pod groźbą kary przez ustawę obowiązującą w czasie jego popełnienia. Zasada ta nie stoi na przeszkodzie ukaraniu*

za czyn, który w czasie jego popełnienia stanowił przestępstwo w myśl prawa międzynarodowego”.

Trybunał Konstytucyjny wielokrotnie podkreślał w swym orzecznictwie, że norma ta wyraża szereg fundamentalnych zasad konstruowania prawa represyjnego, które powinny mieć odpowiednie zastosowanie również i w innych postępowaniach o charakterze represyjnym, nawet tych, które nie są wprost utożsamiane z postępowaniem karnym. W wyroku z dnia 8 lipca 2003 r., sygn. akt P 10/02, Trybunał stwierdził: *„Po pierwsze, w myśl tego przepisu, czyn zabroniony i rodzaj oraz wysokość kar i zasady ich wymierzania muszą zostać określone bezpośrednio w ustawie, przy czym Konstytucja nie wyklucza doprecyzowania niektórych elementów przez akty podustawowe (zasada wyłączności ustawy w sferze prawa represyjnego). (...). Po drugie, podstawowe znamiona czynu zabronionego muszą zostać określone w ustawie w sposób odpowiadający pewnym minimalnym wymogom precyzji, tak aby adresat normy prawnej mógł zorientować się na podstawie samej tylko ustawy co do zasadniczej treści ustanowionego zakazu (zasada określoności regulacji z zakresu prawa represyjnego)...”*¹

Omawiane przepisy ust. 8 i 9, a po części także art. ust. 1, 3, 5 i 7 w art. 38 nie spełniają obu tych kryteriów rozpatrywanych łącznie, co prowadzi do stwierdzenia ich niekonstytucyjności.

W kwestii konieczności doprecyzowania treści normatywnej przepisu karnego, Trybunał Konstytucyjny, w wyroku z dnia 26 listopada 2003 r., sygn. akt SK 22/02, stwierdził: *„(...) wykluczyć (...) należy niedoprecyzowanie jakiegokolwiek elementu tej normy, które pozwalałoby na dowolność w jej stosowaniu przez właściwe organy władzy publicznej czy na „zawłaszczanie” przez te organy pewnych sfer życia i penalizowanie zachowań, które nie zostały expressis verbis określone jako zabronione w przepisie prawa karnego. Stwarzać to może bowiem nie tylko (...) stan niepewności po stronie jednostki co do zakresu zachowań dozwolonych i niedozwolonych, lecz również w sposób sprzeczny z konstytucyjną zasadą państwa prawa prowadzić może do dowolności orzekania (...)”*²

¹ wyrok TK z dnia 8 lipca 2003 r., sygn. P 10/02, OTK ZU nr 6/A/2003, poz. 62

² wyrok TK z dnia 26 listopada 2003 r., sygn. SK 22/02, OTK ZU nr 9/A/2003, poz. 97

Potrzeba przestrzegania w procesie legislacyjnym konstytucyjnej zasady określoności znamion czynu zabronionego szczególnie akcentowana jest w regulacjach dotyczących zasad techniki prawodawczej. Zgodnie z § 75 ust. 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie „Zasad techniki prawodawczej” (Dz. U. Nr 100, poz. 908), zasadą jest określanie znamion czynu zabronionego w sposób wyczerpujący.

Reasumując, w świetle poglądów prezentowanych w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego, przepis art. 38 *projektu* nie spełnia standardów uznanych za podstawowe w kształtowaniu treści norm karnych, a tym samym może być uznany za niezgodny z art. 42 ust. 1 Konstytucji. Przepis art. 38 *projektu* - w wymienionych wyżej elementach - odbiega także swą redakcją od wymogów stawianych prawu przez zasady wynikające z art. 2 Konstytucji.

Zasady te Trybunał Konstytucyjny – w sposób podsumowujący swe wcześniejsze, jednolite w tej kwestii poglądy – przedstawił w wyroku z dnia 21 lutego 2006 r., sygn. akt K 1/05: „Z wyrażonej w art. 2 Konstytucji zasady państwa prawnego wynika nakaz przestrzegania przez ustawodawcę zasad poprawnej legislacji. Nakaz ten jest funkcjonalnie związany z zasadami pewności i bezpieczeństwa prawnego oraz ochrony zaufania do państwa i stanowionego przez nie prawa. Zasady te nakazują, aby przepisy prawa były formułowane w sposób precyzyjny i jasny (...). Warunek jasności oznacza obowiązek tworzenia przepisów klarownych i zrozumiałych dla ich adresatów, którzy od racjonalnego ustawodawcy mogą oczekiwać stanowienia norm prawnych niebudzących wątpliwości co do treści nakładanych obowiązków i przyznawanych praw. Związana z jasnością precyzja przepisu winna przejawiać się w konkretności nakładanych obowiązków i przyznawanych praw, tak by ich treść była oczywista i pozwalała na ich wyegzekwowanie. Z zasady określoności wynika, że każdy przepis prawny powinien być skonstruowany poprawnie z punktu widzenia językowego i logicznego – dopiero spełnienie tego warunku podstawowego pozwala na jego ocenę w aspekcie pozostałych kryteriów. (...) Celowość i ewentualna zasadność wprowadzania w życie danych regulacji prawnych nie może być wytłumaczeniem dla tworzenia prawa

w sposób chaotyczny i przypadkowy. Dowolność i przypadkowość wprowadzanych w życie przepisów prawnych jest zatem złamaniem zasady poprawnej legislacji. Stanowi naruszenie art. 2 Konstytucji.”³

Należy zatem zwrócić uwagę na konieczność przestrzegania, w przypadku tworzenia regulacji z obszaru prawa represyjnego, standardów w obszarze klarowności i poprawności norm prawnych. Standardy takie sformułował w swym orzecznictwie Trybunał Konstytucyjny, stwierdzając m.in. w wyroku z dnia 22 maja 2002 r., w sprawie o sygn. K 6/02: *„należyta poprawność, precyzyjność i jasność przepisów prawnych ma szczególne znaczenie, gdy chodzi o ochronę konstytucyjną praw i wolności człowieka i obywatela”*⁴.

W ocenie Trybunału Konstytucyjnego, wyrażonej m.in. w wyroku z dnia 30 marca 2004 r., w sprawie o sygn. K 32/03, *„przekroczenie pewnego poziomu niejasności przepisów prawnych stanowić może samoistną przesłankę stwierdzenia ich niezgodności z wyrażoną w art. 2 Konstytucji zasadą państwa prawnego, z której wywodzony jest nakaz należytej określoności stanowionych przepisów”*⁵.

Wyraźnej korekty legislacyjnej wymagają zawarte w projekcie przepisy zmieniające. W poszczególnych artykułach brak jest wyodrębnienia punktów obejmujących zmiany poszczególnych jednostek redakcyjnych aktów nowelizowanych.

Przekazując powyższe uwagi, zaakcentować należy konieczność prowadzenia pogłębionych prac legislacyjnych i analiz prawnych nad projektem oraz dokonania szeregu korekt redakcyjnych, eliminujących różnego rodzaju błędy stylistyczne, prowadzące do wypaczenia celu regulacji (np. w art. 42, obejmującym zmiany w *ustawie z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym*, zaproponowana

---

³ wyrok TK z dnia 21 lutego 2006 r., sygn. K 1/05, OTK ZU nr 2/A/2006, poz. 18

⁴ wyrok TK z dnia 22 maja 2002 r., sygn. K 6/02, OTK ZU nr 3/A/2002, poz. 33

⁵ wyrok TK z dnia 30 marca 2004 r. sygn. K 32/03, OTK ZU nr 3/A/2004, poz. 22; *vide także* wyrok z dnia 11 maja 2004 r., sygn. K 4/03, OTK ZU nr 5/A/2004, poz. 41

redakcja zmiany art. 60 ust. 3 tej ustawy może prowadzić do interpretacji, że używanie łańcuchów przeciwślizgowych na oponach jest dozwolone tylko na drodze pokrytej śniegiem, ale „za wyjątkiem pojazdów podmiotów upoważnionych” – a zatem pojazdy właśnie tych podmiotów nie będą mogły używać łańcuchów na zaśnieżonej drodze).

2 poważaniem

Z upoważnienia
Prokuratora Generalnego

Marta Kowalska
Zastępca Prokuratora Generalnego

PIERWSZY PREZES
SĄDU NAJWYŻSZEGO
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

BSA III – 021 – 114/10

Warszawa, dnia 10.08, 2010 r.

Pan
Lech CZAPLA
Szef Kancelarii Sejmu

Szanowny Panie Ministrze,

W odpowiedzi na pismo z dnia 21 lipca 2010 r., GMS-WP-183-121/10 uprzejmie przesyłam uwagi Sądu Najwyższego **do komisyjnego projektu ustawy o bezpieczeństwie i ratownictwie w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich oraz o zmianie niektórych ustaw.**

z wyrazami szacunku

Prof. dr hab. Lech GARDOCKI

SĄD NAJWYŻSZY
BIURO STUDIÓW I ANALIZ
Pl. Krasieńskich 2/4/6, 00-951 Warszawa

Warszawa, dnia 10 sierpnia 2010 r.

BSA III – 021 – 114/10

Opinia

w sprawie komisyjnego projektu ustawy o bezpieczeństwie i ratownictwie w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich oraz zmianie niektórych ustaw

I. Mając na uwadze stale rosnące zainteresowanie turystyką i szeroko rozumianymi sportami górskimi, jak również brak kompleksowej regulacji w zakresie problematyki ratownictwa górskiego, podjętą przez Projektodawców inicjatywę legislacyjną uznać należy za w pełni trafną i merytorycznie uzasadnioną.

W zasadniczej części przedłożony do zaopiniowania projekt ustawy o bezpieczeństwie i ratownictwie w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich oraz zmianie niektórych ustaw nie nasuwa większych zastrzeżeń pod względem legislacyjno – technicznym. Pewne wątpliwości mogą natomiast budzić przepisy karne.

II. W treści art. 38 ust. 3 przewidziano odpowiedzialność za zachowanie polegające na korzystaniu z terenów narciarskich w sposób niebezpieczny lub chuligański z jednoczesnym zastrzeżeniem, że takie działanie musi powodować zagrożenie dla innych uczestników. Rozważenia wymaga skreślenie zwrotu „niebezpieczny lub chuligański”. Niebezpieczny oznacza bowiem tyle co: grożący czymś, mogący powodować coś złego (E. Sobol (red.), Nowy słownik języka polskiego, Warszawa 2003, s. 515), a zatem stwarzający zagrożenie. W proponowanej redakcji art. 38 ust. 3 posłużono się więc swego rodzaju pleonazmem językowym, co może utrudniać stosowanie tego przepisu w praktyce. Podobnie należałoby ocenić zwrot „chuligański”. Nie tylko ze względu na jego wieloznaczność i

trudności interpretacyjne z tym związane, ale również z uwagi na fakt, iż w art. 36 § 2 k.w. wprowadzono zakaz orzekania kary nagany za wykroczenie o charakterze chuligańskim, a taką sankcję przewidziano w art. 38 ust. 3 projektu. Ze względu na potrzebę zachowania spójności systemowej, redagując znamiona wykroczenia, w którym posłużono się konstrukcją chuligańskiego charakteru czynu, należy uwzględnić zasady ogólne wyrażone w kodeksie wykroczeń.

Zamiast określenia „uczestnik” można byłoby także użyć terminu „osoba”. Proponowana redakcja zakłada niczym nie uzasadnione zawężenie zagrożenia ze strony sprawcy do osób „uczestniczących”, pozostawiając poza zakresem penalizacji sytuację, kiedy jego zachowanie zagraża innym osobom. Uczestniczyć, z semantycznego punktu widzenia, oznacza m.in.: brać w czymś czynny udział, współdziałać (E. Sobol (red.), Nowy słownik języka polskiego, Warszawa 2003, s. 1070). Ochronie prawnej powinno jednak podlegać bezpieczeństwo wszystkich osób, które znajdują się na zorganizowanym terenie narciarskim.

III. Ustępy 2 i 5 art. 38 dotyczą zbliżonej kwestii, związanej z nieposiadaniem kasku ochronnego przez nieletniego. Rozważenia wymaga ujęcie tych przepisów w jednej jednostce redakcyjnej, tym bardziej, że przewiduje się w nich taką samą sankcję. Odrębną kwestią jest to, czy w przepisach tych należałoby użyć pojęcia małoletni, czy też nieletni. Mając na uwadze, że ten ostatni termin jest używany w prawie represyjnym, właściwsze byłoby posłużenie się terminem małoletni. Istotne jest również, że zgodnie z art. 92 k.r.o dziecko pozostaje pod władzą rodzicielską aż do osiągnięcia pełnoletności.

IV. Ustępy 8 i 9 art. 38 wydają się zbędne. Pierwszy z nich przewiduje, że w sytuacji, gdy na skutek kolizji uczestnik doznał ciężkiej kontuzji lub poniósł śmierć, sprawca ponosi odpowiedzialność karną. Podobne zastrzeżenie zawarto w art. 38 ust. 9 w odniesieniu do niepowiadomienia o wypadku lub podania nieprawdziwych danych. Regulacje te w pewnym sensie wprowadzają normy puste. Odpowiednie zastosowanie – w zależności od okoliczności faktycznych – znajdują bowiem przepisy kodeksu karnego np. 162 k.k.

V. Projektodawcy niekonsekwentnie posługują się terminem na określenie niebezpiecznego zdarzenia, które miało miejsce na zorganizowanym terenie narciarskim. W art. 38 ust. 7 użyto pojęcia wypadek, z kolei w art. 38 ust. 8 mowa jest o kolizji. Terminologia ta wymaga ujednoczenia.

KRAJOWA RADA
Bezpieczeństwa
Ruchu Drogowego

SEKRETARIAT SZEFA KS
WPLYNĘŁO

dnia.....23.08.2010..... 200..... r.

.....
(podpis)

Warszawa, dnia 19 sierpnia 2010 r.

TRD2c-0261-20/10
Doc. 1044030

**Pan
Lech Czapla**

Szef Kancelarii Sejmu

Stanowiy Panie Ministrze

Odpowiadając na pismo nr GMS-WP-183-121/10 z dnia 28.07.2010 r., przesyłam opinię eksperta Sekretariatu Krajowej Rady Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego.

Art. 4 ust. 2 projektu stanowi, że *za osoby małoletnie odpowiedzialność ponoszą ich opiekunowie*. Nie do końca wiadomo, jakie jest *ratio legis* tego ustępu, w szczególności w jakiej relacji pozostaje on w odniesieniu do odpowiedzialności deliktowej uregulowanej w art. 426 – 428 Kodeksu cywilnego, czy może chodzi o inną odpowiedzialność (np. vide art. 106 Kodeksu wykroczeń).

Art. 5 ust. 2 i 3 – Przepis zabrania *korzystania ze zorganizowanych terenów narciarskich w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środków odurzających lub substancji psychotropowych*. Wydaje się, iż należałoby rozważyć przeredagowanie tego przepisu i zastąpienie pojęcia „substancje psychotropowe” pojęciem „środka działającego podobnie do alkoholu” tak jak to funkcjonuje w poniżej podanych przepisach. W projektowanym przepisie chodzi bowiem o skutek jaki dany środek wywołuje, a użycie niedoprecyzowanego pojęcia „substancja psychotropowa” może powodować trudności w interpretacji.

I tak np., art. 45 ustawy Prawo o ruchu drogowym zabrania *kierowania pojazdem, prowadzenia kolumny pieszych, jazdy wierzchem lub pędzenia zwierząt osobie w stanie nietrzeźwości, w stanie po użyciu alkoholu lub środka działającego podobnie do alkoholu*. Z kolei art. 87 Kodeksu wykroczeń stanowi :

§ 1 „Kto, znajdując się w stanie po użyciu alkoholu lub podobnie działającego środka, prowadzi pojazd mechaniczny w ruchu lądowym, wodnym lub powietrznym, podlega karze aresztu albo grzywny nie niższej niż 50 złotych.”

§ 2. Kto, znajdując się w stanie po użyciu alkoholu lub podobnie działającego środka, prowadzi na drodze publicznej lub w strefie zamieszkania inny pojazd niż określony w § 1, podlega karze aresztu do 14 dni albo grzywny.

Art. 178a Kodeksu karnego stanowi:

§ 1. Kto, znajdując się w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego, prowadzi pojazd mechaniczny w ruchu lądowym, wodnym lub powietrznym, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

§ 2. Kto, znajdując się w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego, prowadzi na drodze publicznej lub w strefie zamieszkania inny pojazd niż określony w § 1, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

§ 4. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 1 był wcześniej prawomocnie skazany za prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego albo za przestępstwo określone w art. 173, 174, 177 lub art. 355 § 2 popełnione w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego albo dopuścił się czynu określonego w § 1 w okresie obowiązywania zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych orzeczonego w związku ze skazaniem za przestępstwo,

podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5. ”.

Art. 13 ust. 1 pkt 1 Proponuje się zastąpić wyrazy „Przedstawiciela podmiotu ratownictwa górskiego” wyrazami „Podmiot uprawniony do wykonywania ratownictwa górskiego”, tak jak to ma miejsce we wcześniejszych przepisach projektu. Jednocześnie należy zwrócić uwagę na brak określenia trybu postępowania w przypadku skierowania przez podmiot do zarządzającego danym terenem, obiektem lub urządzeniem (...) przedmiotowego wniosku.

Art. 15 ust. 2 projektu pozwala ratownikowi poświęcić dobra osobiste innej osoby, inne niż życie i zdrowie, a także dobra majątkowe w zakresie, w jakim jest to konieczne dla ratowania życia lub zdrowia osoby, która uległa wypadkowi w górach lub na organizowanych terenach narciarskich. Wydaje się, iż należy rozważyć przeredagowanie tej jednostki redakcyjnej, mając na względzie obowiązujące art. 23- 24 k.c. Niezależnie, rodzi się pytanie o odszkodowanie dla osoby, która z tego tytułu poniosła szkodę. Postrzegając problem przez pryzmat art. 417² k.c. zważyć należy, że przepis ten określa jedynie odpowiedzialność za szkody na osobie, a nie mieniu. Zatem należy rozważyć, czy nie dodać drugiego zdania (wzorem art. 22 ust. 4 ustawy o Policji) np. „Osobie, która poniosła szkodę przysługuje odszkodowanie na zasadach i w trybie określonych w rozporządzeniu ministra właściwego do spraw wewnętrznych. ”.

W art. 25 jest błąd w numeracji jednostek (są dwa ust. 4).

Art. 38 penalizuje korzystanie ze zorganizowanych terenów narciarskich w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środków odurzających lub substancji psychotropowych.

Jeżeli zmianie ulegnie art. 5, to art. 38 wymagać będzie odpowiedniego przeredagowania. (vide uwagi do art. 5 ust. 2 i 3).

Art. 38 ust. 3 należy przeredagować. Przepis ma charakter karny, a zatem wydaje się, że o wydaleniu z obiektu musiałby orzec sąd (*post factum*). Dlatego możliwość wydalenia z obiektu powinna być wpisana w art. 5 ust. 3. Niezależnie, można byłoby rozważyć następującą konstrukcję przepisu: „Kto, nie zachowując należytej ostrożności, powoduje zagrożenie bezpieczeństwa na zorganizowanym terenie narciarskim, podlega karze grzywny. ”

Art. 38 ust. 8 wydaje się być przepisem zbędnym, ponieważ stanowi powtórzenie przepisów już obowiązujących. Stosowne uregulowania w tym zakresie zawarte są w art. 155, 156, 157, 160 Kodeksu karnego.

Art. 38 ust. 9 zawiera obowiązek powiadamiania o wypadku podmiotów upoważnionych do wykonywania zadań z zakresu ratownictwa górskiego. Z kilku powodów wydaje

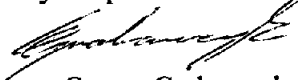
się, że przepis ten należy przerehabilitować. Po pierwsze, taki obowiązek nie powinien być określony w przepisie karnym, tylko we wcześniejszych. Po drugie, powiadomienie służb ratunkowych za pośrednictwem ogólnego numeru alarmowego 112 wydaje się wystarczające (turysta nie musi znać numerów TOPR). Nadto przepis stanowi, że brak powiadomienia skutkuje bliżej niesprecyzowaną odpowiedzialnością karną (jaką?).

Art. 42 statuuje zmiany w ustawie Prawo o ruchu drogowym. Nie negując potrzeby kierunku zmian, rozważyć należy, czy dodanie w art. 53 p.r.d. do katalogu pojazdów uprzywilejowanych *podmiotów upoważnionych do wykonywania zadań z zakresu ratownictwa górskiego* nie spowoduje trudności w ich oznakowaniu (długa nazwa, problem z oznakowaniem pojazdu, lepszy wydaje się np. TOPR oraz GOPR).

W proponowanej noweli do art. 60 p.r.d. w ust. 2 pkt. 5 oraz ust. 3 użyto niewłaściwego nazewnictwa (zapewne błąd przy kopiowaniu tekstu).

 powołaniem

PRZEWODNICZĄCY
Krajowej Rady Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego

Cezary Grabarczyk
Minister Infrastruktury